

25

1993–2018

AGRObase

ZPRAVODAJ

mimořádné vydání

INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY

26. ZÁŘÍ 2018

WWW.AKCR.CZ

AGRÁRNÍ KOMORA SLAVÍ ÚSPĚŠNÝCH 25 LET

ZA ČTVRTSTOLETÍ FUNGOVÁNÍ AGRÁRNÍ KOMORY DOŠLO V ČESKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ K PŘEVRAVNÝM ZMĚNÁM. NEJDŘÍVE PROBÍHALY ROZSÁHLÉ TRANSFORMACE MAJETKOVÝCH VZTAHŮ A KOMPLEXNÍ PŘESTAVBA EKONOMICKÉ SOUSTAVY V CELÉM NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ. NÁSLEDOVALA PŘÍPRAVA NA VSTUP DO SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE, PŘEDVSTUPNÍ OBDOBÍ, PŘÍZPŮBOVÁNÍ SE SEDMILETÉMU EVROPSKÉMU PLÁNOVÁNÍ I ZMĚNÁM V PRŮBĚHU TÉTO DOBY A ZAČALO VYJEDNÁVÁNÍ O SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITICE PO ROCE 2020.

Velice rád bych vás všechny srdečně pozdravil při příležitosti oslav 25 let existence a působnosti Agrární komory České republiky. Hned úvodem bych chtěl poděkovat všem, kteří se na rozvoji Agrární komory na všech jejích úrovních po celou dobu podíleli a přispěli tak k jejímu současnému silnému a bezprecedentnímu postavení. Díky patří také všem, kteří před těmi dvaceti pěti lety vůbec v tehdejší době prosadili a do zákona zanesli základní myšlenky o vzniku silné a sjednocující nevládní organizaci obhajující a prosazující zájmy nás zemědělců, potravinářů, lesáků či

rybářů, chovatelů hospodářských zvířat, pěstitelů olejnin, chmele, květín, ovoce či zeleniny a mnoha dalších zájmových svazů, kteří se věnují práci ve venkovském prostoru a stojí nejenom za vznikem kvalitních surovin a bezpečných a chutných potravin, ale přispívají také k rozvoji naší krajiny a životního prostředí.

Jak vidíme při pohledu do historie, opakovaně došlo k obhájení významu komory, někdy se výsledky dostavily za jednacími stoly, mnohdy však i za cenu, kdy bylo třeba jít do ulic. Ne vždy nám

bylo politické klima nakloněno, ostatně s následky divokého rozvoje kapitalismu a rozkladu sektoru v devadesátých letech se vlastně potýkáme dodnes. Proto jsem přesvědčen, že musíme právě s odkazem na naši práci v minulosti i v současnosti nadále obhajovat silný sektor zajišťující produkci potravin v obvodu národní soběstačnosti. Ten osobně vidím na úrovni zhruba 75–80 % tak, abychom využili bohatý výrobní potenciál naší krajiny, zemědělské půdy, vody, ale i práce našich lidí. Zemědělství, venkov, zdravé životní prostředí a přírodní zdroje jsou zárukou stability každé země a zá-

kladem rozvoje společnosti lidí, kteří v ní žijí. Závislost na dovozech a potlačování vlastní produkce je velmi krátkozraké – prostor, energii, vodu a potraviny budou lidé potřebovat ke svému životu vždycky. V případě jakýchkoliv společenských změn, které mohou přijít například s neřízenou migrací lidské populace nejen v souladu s jejím masivním očekávaným růstem, si pak bude každý národ hlídat a šetřit svoje přírodní bohatství a rezervy. Tímto směrem musíme jít také my. V současné době slavíme také oslavy 100 let Československé republiky a naší státnosti. Právě toto výročí nabízí přímou

Česká republika i Slovensko mají na zemědělství podobný náhled, jak dokládá společná tisková konference, uspořádaná v červnu 2018.

Momentka před zahájením Národních dožínků 2018.

možnost srovnání vývoje českého zemědělství a jeho rozměru. Bohužel nejsou to v pohledu zpět příliš veselé výsledky. Naše produkce v mnohých odvětvích již nedosahuje ani rozměru meziválečného období a z pohledu na objem produkce a zajištění národní potřeby je přímo katastrofální. Hrubá zemědělská produkce ve stálých cenách roku 1989 je za rok 2017 na celkové úrovni 75,5 mld. Kč, přitom v roce 1936 dosáhla téměř 81 miliard Kč a v roce 1990 pak 106,1 miliard Kč. Zároveň v posledních mnoha letech převážil objem rostlinné produkce, což značí nízký stupeň dalšího zpracování a ztráty efektů z výroby potravin. Vytvářená zemědělská soustava, která se desítky let přirozeným způsobem, umem sedláků a za pomoci postupné aplikace stále nových poznatků a zákonitostí se po roce 1990 rozpadla. Přetrhaly se

dlouho vytvářené vazby mezi prvovýrobou, zpracováním a obchodem, do našeho prostředí vtrhly agresivní zahraniční partneři a jejich kapitál a také tehdejší i dnešní fenomén – tedy obchodní řetězce, původní zemědělská družstva a statky si prošly hlubokou hospodářskou krizí a následně i nezbytnou restrukturalizací. Z té jsme chtěli nechtě jako celý agropotravinářský sektor vyšli vůči rozvinuté evropské konkurenci oslabení a s handicapem. Ostatně ani dnes, po téměř třech desítkách let, nemáme účinné a koncepční nástroje na ochranu tuzemského trhu, našeho podnikání, našich investic a ve světle boje se zahraničními řetězci a dovozy pod hranici nákladů stále taháme za kratší konec.

Stavy našich hospodářských zvířat jsou na pouhé třetině roku 1990, i přes vysoký růst parametrů užitkovosti nedosahu-

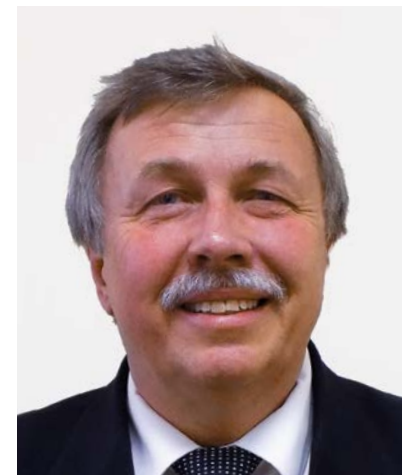
jeme naplnění tuzemské spotřeby základních komodit s přidanou hodnotou, jako je mléko, vejce či hovězí, vepřové a drůbeží maso naší vlastní produkci, stejně tak jsme na tom u produkce zeleniny, ovoce, květin či brambor. Všechna náročnější odvětví jsou trvale ekonomicky na hraně a k naší škodě je zemědělců dělají nikoliv pro ekonomický přínos, ale především z přesvědčení. Přitom naši sousedi a přímí konkurenti, jako je Německo, Nizozemí či Polsko svou produkci posilují a přebytky ze svého trhu vozí za podnákladové ceny k nám, čímž ještě více pokřívají rovnost podnikání. O to větší význam zde mají národní dotace do sektorů chovu skotu, prasat, drůbeže a speciálních plodin.

Nyní se musíme soustředit na obsah diskuse o novém rámci Společné zemědělské politiky po roce 2020, která v aktuální době usilovně probíhá na úrovni Evropské komise, jednotlivých výborů i Evropského parlamentu. Ambicí předsednických zemí, tedy aktuálně Rakouska a od nového roku Rumunska, je finalizovat materiály co nejvíce ještě před eurovolbami, které nás čekají v květnu 2019. Návrhy se v současnosti jeví i na základě našich četných jednání s Evropskou komisí, Evropským parlamentem, DG Agri, sdružením COPA-COGECA, dalšími nevládními organizacemi a mnoha dalšími partnery pro Českou republiku přijatelné. Bude zde záležet na dalším průběhu jednání a aktivní obhajobě priorit. Trendem všech hlavních hospodářských odvětví je koncentrace, modernizace, automatizace, hledání úspor a snižování nákladů. Přitom však zemědělci a především pak zemědělci v České republice či na

Slovensku by měli být trestáni za svou velikost, která však nebyla kalkulem, ale vycházela z přirozeného vývoje po rozpadu tehdejší formy hospodaření.

Budoucnost českého a evropského zemědělství proto vidím především v růstu a posilování naší konkurenceschopnosti s koncentrací výroby, produktivity práce systémů precizního zemědělství v souladu s ochranou životního prostředí. Ze světového pohledu má EU nejkvalitnější potraviny, jejichž produkce vychází z důsledného systému eliminace rizik, kontrol a dohledatelnosti a tuto nadstandardní službu naší společnosti musíme udržet i nadále. Přesto je však nezbytné, aby se stále rostoucímu požadavku na produkci bezpečných potravin v živé krajině s ochranou základních zdrojů, jako je voda, půda a ovzduší, úměrně rostla také platba za tyto služby. Zcela zásadně se tak stavíme proti všem formám krácení víceletého finančního rámce a požadujeme také srovnání úrovně plateb jednotlivých zemí v přepočtu na jeden hektar, aby se odstranila nevyváženost podpor a tím založená konkurenční nevýhoda. Na národní úrovni vidím cestu ve větší podpoře výroby živočišné nebo speciální rostlinné produkce, ideálně s provázáním na přímé zpracování a finalizaci základních surovin. Těmto zemědělcům by stát měl vyjít vstříc lepším zacílením investic, motivovat a přesvědčovat tím i další.

Agrární komora České republiky obhájila svůj význam v letech minulých, je aktivní v současnosti a naší silnou ambicí je udržet její postavení silného partnera vlády a Evropské komise i do budoucnosti. Jsem přesvědčen, že se to podaří. Přeji Agrární komoře České republiky mnoho dalších let a všem jejím členům a sympatizantům hodně osobní pohody.

Ing. Zdeněk Jandejsek, CSc.
prezident Agrární komory
České republiky

VÁŽENÍ PŘÁTELÉ, VŠE NEJLEPŠÍ!

DOVOLTE, ABYCH VÁS VŠECHNY PŘI VÝZNAMNÉM JUBILEU ZALOŽENÍ AGRÁRNÍ KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY TAKÉ POZDRAVIL. DVACET PĚT LET JE JIŽ VÝZNAMNÝ KUS ŽIVOTA PRO NÁS VŠECHNY A JSEM RÁD, ŽE JSEM SE NA PRÁCI KOMORY PRŮBĚŽNĚ TAKÉ PODÍLEL. PROFESÍ SE CÍTÍM BÝT JEDNÍM Z VÁS A VĚŘÍM, ŽE I NADÁLE BUDEME POSOUVAT ČESKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ A ŽIVOT NA VENKOVĚ K DALŠÍMU POSÍLENÍ A ROZVOJI.

Samotné bilancování bych ponechal číslům statistik. Jsem přesvědčen, že dnes se o to více musíme soustředit na to, co bude a kam chceme sektor směřovat dále. Například právě letošní rok je kvůli extrémnímu suchu pro všechny zemědělce mimořádně náročný. Přestože jsme se po většinu roku potýkali s nedostatkem vláhy, výsledky žní jsou poměrně dobré. Je však zřejmé, že podobné počasí, jaké panuje letos, nebude do budoucna výjimečné a zemědělci se mu budou muset přizpůsobit. Intenzivně se proto musíme na úrovni státu, ale i každého zemědělce zabývat řešením problematiky hospodaření s vodou jak ve vztahu k životnímu prostředí, tak ve vztahu k zachování zemědělské produkce a soběstačnosti. Řešit tyto problémy je třeba na lokální a následně regionální úrovni se zapracováním a využitím přístupů, které situaci vodních

poměrů zlepší. Je třeba se zaměřit především na zlepšení vlastností půdy a zabezpečení možnosti závlah. S tím souvisí vybudování vodních zdrojů s dostatečnou kapacitou pro překlenutí suchých období. Bude třeba dlouhodobá péče o zbrzdění odtoku srážek z velkých ploch, a to jak vhodnou úpravou velikosti a členění půdních bloků, tak vhodným výběrem plodin.

Velmi důležité je také co nejdříve připravit protierozní vyhlášku. Jejím smyslem je jednak zastavit vysychání krajiny a s tím spojenou erozi půdy, a jednak ochrana obcí před důsledky eroze zemědělské půdy. Chci, aby tato vyhláška byla kompromisem mezi zemědělci a místní samosprávou, který povede k rozvoji života i hospodářské činnosti venkovských oblastí. Způsob hospodaření v celé zemi však nelze změnit ze

dne na den. I proto chceme konečně dotáhnout do konce přípravu Fondu těžko pojistitelných rizik, jehož zřízením se resort zabývá už zhruba 15 let. Návrh, který nyní na ministerstvu připravujeme, samozřejmě zašleme k připomínkám všem nevládním a dalším organizacím. Než začne fond fungovat, bude nadále možné zemědělcům část škod kompenzovat v rámci programu pro řešení rizik a krizí v zemědělství.

Jednání s nevládními organizacemi plánujeme i v souvislosti s přípravou nových podmínek pro čerpání dotací v rámci Společné zemědělské politiky. Ve spolupráci s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací se totiž aktuálně připravují analýzy pro všechny specifické cíle nové SZP. A právě i z pohledu praktických zemědělců si chceme potvrdit správnost definovaných potřeb na základě těchto analýz.

ní zátěží, byly relevantní pro všechny zemědělce ve všech členských státech v celé EU a úřady členských zemí byly připraveny takové podmínky implementovat. Obdobně v rámci rozvoje venkova nepřinášá koncepce nového výkonnostního rámce pro monitoring a hodnocení zjednodušení.

Čeká nás náročné období a za sebe mohu říct, že udělám vše pro to, aby se nám podařilo ho společně zvládnout. V tomto směru jsem přesvědčen, že právě Agrární komora České republiky jako nejsilnější nevládní organizace má svou pevnou pozici být partnerem státu, spolupřevádět a obhajovat podmínky pro podnikání v sektoru a přispívat k zachování nejenom výroby chutných a bezpečných potravin, ale také v zachování zdravé krajiny. Přeji vám všem mnoho osobních úspěchů a zdraví a zůstávám s přátelským pozdravem.

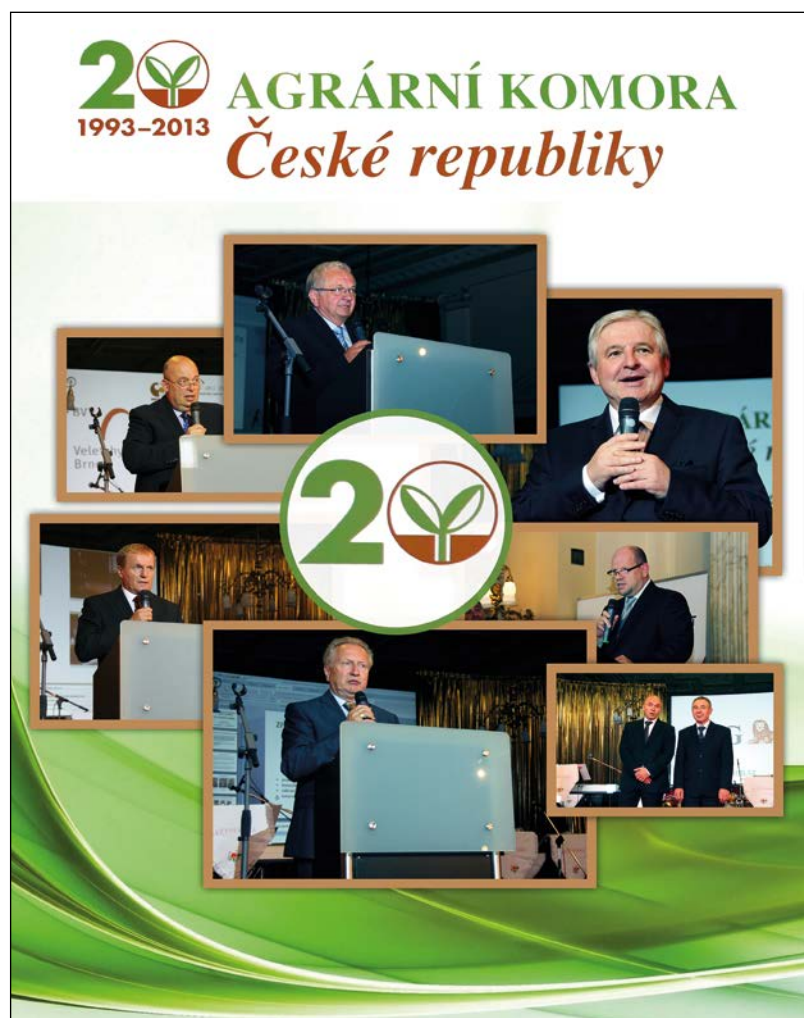
Miroslav Toman

Ing. Miroslav Toman, CSc.
ministr zemědělství

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Mezinárodní konference k 25. výročí ustavujícího sněmu AK ČR se koná pod záštitou ministra zemědělství Miroslava Tomana.

Připomínky z oslav 20. výročí.

VÁŽENÍ A MILÍ PŘÁTELÉ,

AGRÁRNÍ KOMORA ČR SLAVÍ VELKÉ DOSPĚLÉ JUBILEUM, JE JÍ ČTVRT STOLETÍ, COŽ JE U ZASTŘEŠUJÍCÍ NEVLÁDNÍ ORGANIZACE V NOVODOBÝCH DĚJINÁCH NAŠÍ SAMOSTATNÉ ČESKÉ REPUBLIKY VĚK PLNÉ SÍLY A ENERGIE.

Přijměte proto prosím, vážení členové komory, moje blahopřání a zároveň i poděkování, že jsem u mnoha významných událostí mohl být s vámi a že jsme společně pracovali na dobrém díle a vždy byli připraveni obhajovat naše zájmy. Pracovali jsme ve složité době, ba co dím době přelomové. Jen námatkou – privatizace a restrukturalizace českého zemědělství, vstup do Evropské unie, invaze zahraničních obchodních řetězců, útoky médií proti vlastním živitelům.

Agrární komora ČR je dobrá značka a myslím si, že jí byla od samého počátku, tedy od prvního prezidenta Jirky Netíka a skupiny kvalitních odborníků a manažerů kolem něho. Svým způsobem do ní patřil, i když nepřímo, charismatický ministr zemědělství Josef Lux, jinak místopředseda vlády za Václava Klause.

Nemohu nevzpomenout na další osobnost, bojovníka a bouřliváka Václava Hlaváčka, v pořadí druhého prezidenta Agrární komory. Václav Hlaváček vtiskl komoře nový směr, byl prvním, který použil při prosazování našich oprávněných požadavků metodu síly, tedy demonstrací. Dodávám, že to byla ve své době metoda jediná možná, tedy správná a já sám jsem se snažil na něho navázat. Měl jsem čest vést Agrární komoru právě po Václavovi Hlaváčkově a nebudu snad za samolibého člověka, když složím právě při příležitosti tohoto výročí kytíčku vzpomínek a drobných postřehů. Z našich řad, členské základny, vzešli resortní ministři zemědělství – Josef Lux, Jan Fencel, Petr Zgarba, Miroslav Toman, Jiří Milek. Vedle nich zde chci vzpomenout a vzdát holt svému životnímu vzoru, dalo by se říct „učiteli“ a také rádci

mnoha ministrů a agrárních politiků, Jaroslavu Bromovi, který už není mezi námi. Byl to mimořádně kvalitní člověk a agrární odborník, který sehrál klíčovou roli při privatizaci státních statků a byl respektovaným odborníkem, kterému osobně vděčím za mnoho a nejsem sám. Pro dnešní generaci doplňuji, že byl signatářem dokumentu českých spisovatelů „Dva tisíce slov“.

Není možné zde vzpomenout další osobnosti, celou plejádu skvělých spolupracovníků a vynikajících odborníků. Proto bych chtěl se vši pokorou poděkovat všem, kteří věnovali svoje životní síly práci ve prospěch Agrární komory ČR. Nebylo jich málo a někdy jsme balancovali na samé hraně, což ale oceňovala značná část veřejnosti.

Dovolte jeden příklad za všechny. To jsem šel s kolegy viceprezidenty Jindrou Šnejdrou a Bohoušem Beladou a dvěma kamarády veterináři Mojmiřem Vackem a Milošem Skřivánkem v Praze na pivo. Přijdeme do známé plzeňské restaurace na Palachově náměstí, sedneme si ke stolu a dlouho se nic neděje, jako bychom nebyli. A najednou se řítí vrchní, na tácu 5 kriglů – od dna až po okraj

jenom bílá pěna se slovy „když to mlíko vyléváte, tak si je tady vypijte...“ V půllitrech nebylo mléko, ale speciálně natočená Plzeň a vrchní jenom vtipně reagoval na vylévání mléka z cisterny na pole, kterým jsme upozornili na pád výkupních cen a redukci stád krav. To byla tehdy velmi silná akce, která hýbala mediálním prostorem, kterou jsme organizovali a která pronikla i do pražských pivnic. Byli jsme opravdu dobrá parta a v této speciální sestavě chodíme na pivo v Praze každý rok.

Závěrem chci popřát současnému vedení Agrární komory hodně úspěchů v jejich nelehké práci. Žijeme opět ve zlomové době, která rozhodne o dalším směřování agrárního sektoru, a jsem si jist, že se nám otvírá konečně prostor a šance. Ta šance je fundovaná a pracovitý prezident komory Zdeněk Jandajsek, razantní resortní ministr Miroslav Toman a neméně razantní premiér Andrej Babiš. Je to po dlouhé době dobrá sestava, která přináší českému zemědělství a českým potravinám velkou šanci. Tož za 5 let to zhodnotíme.

Jan Veleba,
čestný prezident AK ČR

SOUČASNÉ VEDENÍ AGRÁRNÍ KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY

Ing. Zdeněk Jandajsek, CSC., prezident

Ing. Bohumil Belada

Ing. Josef Kubiš

Ing. Leoš Říha

Ing. Martin Pýcha

Ing. Václav Hlaváček

RNDr. Vladimír Veselý

JAK JSEM PROŽIL SVŮJ ŽIVOT S KOMOROU

PO ZMĚNĚ, KTEROU PŘINESL ROK 1989, JSEM MĚL ŠTĚSTÍ, ŽE JSEM SE RYCHLE DOSTAL DO EVROPY. V ROCE 1991 JSEM ABSOLVOVAL STÁŽ VE FRANCII A NÁSLEDNĚ V ANGLII. MĚL JSEM MOŽNOST SE SETKAT S ŘADOU FARMÁŘŮ, DISKUTOVAT O JEJICH PROBLÉMECH A ZEJMÉNA O TOM, JAK HLAVNÍ PROBLÉMY ŘEŠIT. TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ, CO JSEM SI PŘIVEZL, BYLY DVA POZNATKY.

Tím prvním je, že základem každého hospodaření je vize převedená do plánu. Druhým poznatkem je, že žádný farmář, žádná právnická osoba nejsou dlouhodobě schopni existovat samostatně. V té době bylo potřeba zmírnit křivdy, které byly na řadě zemědělců napáchány. Já jsem měl tu „výhodu“, že nás doma stěhovali, že mého otce odsoudili, že já jsem nesměl do učené, natož na střední školu. V době řešení restitucí jsem mnohokrát přečetl dokumentaci z té doby. Výsledkem bylo, že přestože jsme řešili stovky případů, nevedli jsme ani jediný soudní spor a všechna jednání nakonec končila podáním ruky.

Jak jsme řešili dva základní problémy. Každé zásadní rozhodnutí jsme konfrontovali s vizí převedenou do plánu. Jako

základ jsme cíle rozpracovali do 8letých plánů. Na konci každého roku provádíme odpočet toho, co se povedlo, případně nepovedlo a provádí se nutná korekce. Poslední cíle jsme v roce 2016 rozpracovali do roku 2020, kdy končí fiskální období EU. Zároveň jsme zpracovali vizi do roku 2025. Již v roce 2016 bylo jasné, že nejdůležitějším úkolem pro následující období bude řešení mezd a zajištění dostatku pracovníků. Dnes vidíme, jak složité a důležité období nás čeká. Podobnou analýzou jsme došli k závěru, že nám zbývá velmi malý prostor pro růst produktivity práce. Uvedu příklad na farmě, kde je ustájeno 800 ks skotu, z toho 400 dojených krav, nyní zajišťuje veškerou práci 8 pracovníků rozdělených po 4 na směnu + 1 zootechnik a 1 střídač. Jistě nikoho nepřekvapí, že průměrná mzda u nás v letošním roce dosáhne 35 000 Kč a pro další roky bude nutné zajistit další růst.

Hlavním problémem zemědělců po roce 1990 bylo neumění obchodovat. Do té doby nám někdo – myšleno stát – předepsal, kolik budeme čeho vyrábět, za kolik budeme prodávat svoji produkci a za kolik budeme nakupovat vstupy. Proto se v té době uskutečnilo množství velmi špatných obchodů, které často končily nezaplacením dodávek, zejména při prodeji zvířat. Jako zemědělci jsme začali přemýšlet, jak se společně bránit. Nejdříve jsme se pokoušeli o společné vyjednávání bez jasných pravidel. I když

došlo ke zlepšení, řada zásadních problémů zůstala. Proto došlo k postupnému vzniku obyvatelských družstev na maso a mléko. Zde se ukázalo, jak je důležité zajistit pro tato družstva kvalitní vedení. U masa se to nedařilo a pro řadu zemědělců to znamenalo obrovské ztráty. Naopak u mlékařského družstva se od založení podařilo zajistit velmi kvalitní vedení a pozitivní přínos mnohokrát nahradil úpadek u masa.

Důležitou otázkou se stalo, jak řešit posílení vlivu samotných zemědělců na spoluvytváření agrární politiky. Proto jsme na okrese Písek již začátkem roku 1991 založili zemědělsko-potravinářskou komoru. Toto sdružení nemělo oporu v zákoně a jeho vliv na zemědělskou politiku byl malý, ale velký význam mělo na uklidňování vztahů mezi jednotlivými skupinami podnikatelů. Přestože početně nejsilnější skupinou byly soukromníci, byl jsem předsedou zvolen já. Po přijetí zákona o agrární a potravinářské komoře přešla naše komora plynule do Agrární komory. Byly zvoleny nové orgány a předsedou OAK jsem byl zvolen opět já a tuto pozici vykonávám dosud. Od začátku jsme si stanovili pravidla, např. zastoupení jednotlivých forem v orgánech, zásady, že jedna forma podnikání nikdy nepřehlasuje druhou další. Tyto zásady jsou ctěny po celých 25 let.

Na ustavujícím sněmu AK ČR jsem byl v roce 1993 zvolen členem dozorčí

rady a v roce 1999 mě jihočeskí zemědělci navrhli do představenstva AK ČR. Na sněmu komory v roce 2002 jsem byl zvolen viceprezidentem a tuto pozici jsem vykonával 2 volební období. V roce 2008 jsem se rozhodl, že již nebudu kandidovat na viceprezidenta a zůstal jsem ještě jedno období členem představenstva. Od založení krajské AK jsem členem představenstva. Od roku 1994 až do začátku letošního roku jsem byl předsedou Komoditní rady pro mléko a hovězí maso při AK ČR. Tyto komodity prošly složitým vývojem, ale jsem rád, že v minulém roce byl nákup mléka nejvyšší v celé historii samotné ČR. Za největší neúspěch považuji, že se nepodařilo prosadit podporu výkrmu skotu, jak je v Evropě obvyklé.

Mojí životní filozofií je vztah k půdě. Půda je pro mě něco vzácného, co nejde ničím nahradit. Proto jsem nikdy nedovolil zastavět ani ar zemědělské půdy, a kdykoliv jsme chtěli něco stavět, začali jsme prostor pro výstavbu řešit bouráním něčeho nepotřebného. Začal jsem tím, že jsem měl štěstí. Tím největším bylo, že jsem celý život potkával velmi chytré lidi, kteří mě vzali mezi sebe, dělili se se mnou o své zkušenosti a své znalosti a já bych jim všem za to chtěl poděkovat.

Pavel Novotný, předseda Zemědělského družstva Bernartice

BILANCOVÁNÍ NAD DVACETI PĚTI LETY

AGRÁRNÍ KOMORA ČR SLAVÍ 25 LET A TO JE URČITĚ DŮVOD K BILANCOVÁNÍ. AKČR PO CELOU DOBU SVÉ EXISTENCE BYLA ÚČINNÝM NÁSTROJEM PROSAZOVÁNÍ ZÁJMŮ ZEMĚDĚLCŮ, POTRAVINÁŘŮ A LESÁKŮ. V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH SVÉ EXISTENCE ŘEŠILA ZCELA JINÉ ÚKOLY.

Z počátku to byla transformace českého zemědělství na tržní způsob hospodaření. V této době se hledala zejména vhodná právní forma hospodaření. Později to byl problém se vstupem ČR do Evropské unie a obhájení objemu dotací, který by se alespoň přibližoval standardu EU. V současné době je to zejména soběstačnost a konkurenceschopnost českého zemědělství. Zde je dobré si připomenout, že základní potraviny jsou strategická surovina, jako je např. voda, ropa či energie. Každý rozumný hospo-

dařící stát by měl usilovat o soběstačnost v základních potravinách. Agrární komora ČR účinně prosazuje zájmy českých zemědělců. Můžeme sméle konstatovat, že bez agrární komory bychom byli stádo ovcí, které jdou na porážku. Díky AKČR se můžeme považovat za hrdé agrární lobby, které si umí obhájit své zájmy. Činnost agrární komory má i své slabší stránky. Nedaří se nám spojit své zájmy, je stále mnoho věcí, které nás rozděluje a tím oslabují, jako je např. otázka povinného člen-

ství, obyvatelských družstev, výrobních oblastí, forem hospodaření i jednotlivých komodit. Sice jsem nabyl nezvratného přesvědčení, že české zemědělce nelze sjednotit, přesto má prezident a vedení komory, její představenstvo, ale i další funkcionáři povinnost se o to neustále pokoušet, protože v jednotě je síla, což platí pro české zemědělce a venkov o to více.

Jan Hašek, předseda OAK Kroměříž

VZNIK AGRÁRNÍ KOMORY ČR A JEJÍ PRVNÍ KROKY

PŘED 25 LETY, DNE 4. ZÁŘÍ ROKU 1993, SE V OLOMOUCI KONAL USTAVUJÍCÍ SNĚM AGRÁRNÍ KOMORY ČR. VYVRCHOLILO TAK ÚSILÍ PŘÍPRAVNÉHO VÝBORU, KTERÝ JMENOVALA VLÁDA ČR A JEMUŽ PŘEDSEDAL ING. JIŘÍ EKL. NA ZÁKLADĚ ZÁKONA Č. 301 Z ROKU 1992 O HOSPODÁŘSKÉ KOMOŘE ČR A AGRÁRNÍ KOMOŘE ČR SE PODAŘILO SPOJIT NĚKOLIK PROUDŮ ZTĚLESNĚNÝCH V ČESKOMORAVSKÉ AGRÁRNÍ UNII, AGRÁRNÍ INICIATIVĚ, POTRAVINÁŘSKÉ UNII A V PODNIKATELSKÝCH SVAZECH. NA ZÁKLADĚ ZVLÁŠTNÍHO ZÁKONA TAK VZNIKLA NEVLÁDNÍ VRCHOLOVÁ ORGANIZACE ZASTŘEŠUJÍCÍ ZEMĚDĚLCE, POTRAVINÁŘE A LESÁKY.

Záměrem bylo vybudovat silnou organizaci, která bude obhajovat zájmy všech podnikatelů v agrárních odvětvích. V době mezi schválením zákona o HK a AK ustavujícím sněmem však došlo k novele tohoto zákona, která změnila institut povinného členství na dobrovolné. To poznamenalo AK v celém jejím dosavadním vývoji. Zemědělci, potravináři i lesáci se rozdělili na ty, kteří přispívají na činnost komory, jsou jejími členy, a na ty, kteří pouze užívají to, co komora vybojovala a na její činnosti se nepodílejí. Nebylo možné, aby komora prosazovala a prosadila vznik Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, přijetí zákona o zemědělství, odkup pohledávek za odběrateli, bonifikace tzv. bezúročných půjček, další a další opatření jen pro členy. Užitek z toho mají všichni, i ti, co komoru nepodporují a kritizují ji, že nehájí jejich další úzce skupinové nebo individuální zájmy či politické cíle. To jsme nikdy nedělali a dělat

nebudeme. Komora může prosazovat jen to, na čem se členstvo shodne a staví svou činnost důsledně na nepolitických, nestranných principech.

Určitými mezníky v činnosti komory jsou naše každoroční sněmy, kde delegáti z okresních komor a členských společenstev hodnotí práci za období mezi sněmy, vytyčují úkoly na příští období a při uplynutí funkčního období volí předsednictvo sněmoven, představenstvo, dozorčí radu, prezidenta a viceprezidenty.

Ustavující sněm v září roku 1993 schválil základní vnitřní dokumenty Agrární komory, zvolil své orgány, zmocnil prvé představenstvo provést nezbytné administrativní úkony spojené s registrací komory a uložil svolat další sněm, na kterém by byly podrobněji dopracovány hlavní úkoly a působnost komory.

Usnesení ustavujícího sněmu Agrární komory ČR konaného v Olomouci dne 4. září 1993

Na ustavujícím sněmu byla ustavena Agrární komora ČR, schváleny základní dokumenty pro její činnost a zvoleny její orgány.

Ustavení komory lze považovat za významný úspěch, kterého bylo dosaženo na základě rozumné dohody zúčastněných zástupců zemědělců, potravinářů, lesníků, zahradníků, vinařů, rybářů, řemeslníků a dalších profesí hlásících se do našeho stavu, jakož i zástupců fyzických a právnických osob, kteří tak postupovali s vědomím, že při obhajobě a prosazování oprávněných zájmů a potřeb členů komory je nutné postupovat koordinovaně a jednotně.

Ustavující sněm: I. STANOVUJE TYTO HLAVNÍ ÚKOLY KOMORY

Hlavním posláním Agrární komory ČR, jako samosprávného a nestátního sdružení, je důsledně prosazovat a hájit zájmy svých členů a spolupodílet se na tvorbě a realizaci agrární, výživové a lesnické politiky. Komora aktivně vstoupí do řešení a rozhodování bystorně důležitých otázek podmiňujících hospodářský potenciál a společenské postavení podnikatelů v zemědělství, potravinářství, lesnictví i v souvisejících oborech.

K tomu Agrární komora ČR v souladu s působností uvedenou ve statutu zejména:

1. Koordinuje činnost okresních agrárních komor a začleněných společenstev, sjednocuje jejich úsilí a požadavky, zastupuje zájmy členů při partnerských jednáních s příslušnými státními orgány a dalšími zastupitelskými a samosprávnými institucemi.
2. Aktivně zabezpečuje informační, poradenskou a vzdělávací činnost. Získává kvalitní vstupní informační zdroje k zajišťování funkčního informačního servisu pro členy v oblasti výrobní, technologické, odbytové a cenové spoluprací se státními a ostatními zainteresovanými institucemi.
3. Zakládá obchodní a jiné společnosti. Sleduje a vyhodnocuje jejich prosperitu a prospěšnost pro své členy.
4. Zastupuje své členy vůči domácím i zahraničním institucím a partnerům. Uzavírá s nimi dohody o spolupráci, zprostředkovává informace a vzájemné domácí a zahraniční styky.

Dále Agrární komora ČR ve snaze přispět k ekonomické stabilizaci a podnikatelské prosperitě svých členů:

1. Analyzuje aktuální stav, problémy a pozici svých členů ve vztahu k vývoji v příslušných odvětvích. Prognózuje vývoj, signalizuje dopady na zemědělství, potravinářství a lesnictví a navazuje obory a navrhuje řešení

Z průběhu 12. sněmu, který se konal v březnu 2004.

legislativního, finančního, fiskálního a organizačního charakteru, aby se tato odvětví a obory staly prosperujícími a konkurenceschopnými v evropském měřítku.

2. Rozpracovává a iniciativně předkládá Ministerstvu zemědělství, Vládě a Parlamentu ČR náměty ke komplexnímu řešení v rámci aktualizace základních principů zemědělské politiky vlády a k vytvoření ekonomického a legislativního rámce, který zabezpečí podmínky pro podnikání a podnikatelskou motivaci výrobců. V oblasti makroekonomické jde zejména o řešení disparity k ostatním odvětvím národního hospodářství a zavedení garančního fondu. V oblasti legislativní bude kladen důraz na rychlé ukončení období právní nejistoty vlastníků k zemědělskému majetku, na přijetí zákonné normy určující poslání a postavení zemědělství potravin v národním hospodářství.
3. Vyjadřuje se k připravovaným návrhům zákonů a dalších právních předpisů. Prostřednictvím svých zástupců – poslanců parlamentu – iniciativně předkládá návrhy novel platných zákonů nebo nových zákonů.
4. Analyzuje aktuální i dlouhodobější výrobní, odbytové a cenové poměry zemědělských, potravinářských a lesnických komodit a předkládá státním orgánům návrhy k dosažení rovnovážného stavu na trhu a k odpovídající ochraně domácího agrárního trhu.
5. Naplnění zájmů svých členů ovlivňuje a prosazuje prostřednictvím svých zástupců v radách státních fondů, komititních radách a burzách a v orgánech dalších institucí.
6. Sleduje dopad působení zákona o konkurzu a vyrovnání na podnikatele v odvětví a spolupracuje se státní správou na účinné prevenci a přednostním využívání základních nástrojů řešení bankrotů mimosoudní cestou.
7. Dává podněty k rozvoji funkční infrastruktury k propojení mezi zemědělstvím, zpracovatelským a potravinářským průmyslem, lesním a vodním hospodářstvím a k řešení oblastí se ztíženými podmínkami hospodaření.

Postupně s rozvíjením vlastní činnosti, výstavbou organizační struktury a rozvojem spolupráce s příslušnými orgány bude Agrární komora ČR rozšiřovat okruh své působnosti. Podle zkušeností ze zemí s vyspělým zemědělstvím postupně přebere některé činnosti dosud zabezpečované státními orgány. Bude rozvíjet další aktivity zaměřené na prosperitu podnikatelských subjektů v zemědělství, potravinářství, lesnictví a navazujících oborů.

II. Bere na vědomí

1. Zprávu o činnosti přípravného výboru Agrární komory ČR předneseno jeho předsedou Ing. Jiřím Eklem.

Dlouhé roky byla dobrou a spolehlivou duší sekretariátu komory v Praze paní Hana Volešáková.

2. Vystoupení místopředsedy vlády a ministra zemědělství ČR Ing. Josefa Luxe s tím, že vyslovuje podporu návrhům základních principů zemědělské politiky vlády ČR do roku 1995.

III. SCHVÁLIL

1. Statut AK ČR
2. Volební řád AK ČR a OAK
3. Jednací řády AK ČR a OAK
4. Příspěvkový řád AK ČR
5. Prozatímní rozpočet pro období do konce roku 1993.

IV. ZVOLIL ORGÁNY AK ČR VE SLOŽENÍ

- Prezident Jiří Netík
- Viceprezidenti Ing. František Bartoš jako předseda všeobecné sněmovny
- Ing. Jiří Ekl jako předseda sněmovny společenstev

Další členové představenstva za sněmovnu všeobecnou (resp. členové jejího předsednictva):

- Ing. Drahomír Tobiáš
- Ing. František Brabec
- Ing. Jiří Zelenka
- Ing. František Vysloužil
- Josef Šenk
- Ing. Pavel Kučera, CSc.
- Ing. Antonín Lenikus
- Ing. Jan Ptáček

za sněmovnu společenstev (resp. členové jejího předsednictva)

- Jaroslav Muška
- Ing. Miloň Pohořelý, CSc.
- Ing. Jan Fencel

- Ing. Rostislav Horčíčka
 - Ing. Miloslav Šefler
 - MVDr. Jaromír Lukáš
 - Ing. František Novák, CSc.
 - Ing. Josef Duda
- s tím, že dle statutu AK ČR v případě odstoupení (nebo úmrtí apod.) některého z členů představenstva na jeho místo postupuje kandidát, který při volbách na sněmu získal další nejvyšší počet hlasů.

Dozorčí radu ve složení

- Ing. Antonín Kolář (kterého dozorčí rada zvolila za svého předsedu)
 - Ing. Václav Kodet
 - Ing. Pavel Dlouhý
 - Ing. Oldřich Beneš
 - Ing. Jan Hašek Pavel Novotný
 - Ing. Zdeněk Pašek
 - Ing. František Janda
 - František Andrys
 - Ing. Jaroslav Zeman
 - Antonín Moštěk
- s tím, že dle statutu AK ČR může být dozorčí rada doplňována (obdobně jako představenstvo).

V. UKLÁDÁ

1. Představenstvu

- předložit statut, volební řád a jednací řád vládě ČR ke schválení,
- zapsat Agrární komoru ČR do obchodního rejstříku,
- ustavit úřad komory,
- zabezpečit řádnou činnost komory a součinnost s okresními komorami a společenstvy,

- informovat příslušné úřady a instituce o ustavení Agrární komory,
- iniciovat:
 - jednání s MZe ČR a MF ČR o zavedení systému tržní kvotace a institutu minimálních cen u vybraných výrobků a na zřízení těchto institutů trvat;
 - zpracování průhledných zásad poskytování dotací především cestou nárokových dotací a urychleně řešit návrat objemu dotací do zemědělství alespoň na úroveň roku 1992; zásadně odmítnout považovat půjčky za dotace;
 - zásadní změny činnosti SFTR předešlým pak systémem intervenčních vývozu – vypracování systému přímého poskytování intervenčních příplatků producentům.
 - provést vypořádání nákladů souvisejících s činností přípravného výboru Agrární komory ČR a jeho členů,
 - svolat další sněm, na kterém by byly podrobněji dopracovány hlavní úkoly a působnost komory a na který by se přizvali zahraniční hosté na období únor–březen 1994.

2. Dozorčí radě

- zabezpečit průběžnou kontrolu činnosti a hospodaření AK ČR,
- současně zabezpečit funkce smírčí komise

VI. ŽÁDÁ

Okresní agrární komory o úpravu vlastního statutu v souladu se sněmem a vládou schváleným statutem, volebním řádem a jednacím řádem do 31. 3. 1994.

JEDNOTLIVÉ SNĚMY A HLAVNÍ MEZNÍKY V HISTORII AGRÁRNÍ KOMORY ČR

PRVNÍ ŘÁDNÝ SNĚM SE KONAL 9. DUBNA 1994. V TÉ DOBĚ JIŽ PLNĚ PRACOVALO PŘEDSTAVENSTVO KOMORY, KTERÉ VYTVOŘILO PRACOVNÍ SKUPINY PRO EKONOMIKU, PORADENSTVÍ, INFORMATIKU, OBECNÉ OTÁZKY ZEMĚDĚLSTVÍ A OBCHODU, FUNGOVALO KOLEGIUM PREZIDENTA, BYLA ZALOŽENA POTRAVINÁŘSKÁ A LESNICKÁ SEKCE. VYCHÁZELY INFORMAČNÍ NOVINY KOMORY AGROBASE JAKO MĚSÍČNÍK, TVOŘILY SE VÝROBKOVÉ KOMODITNÍ RADY, PŘIPRAVOVAL SE INTERVENČNÍ NÁKUP POTRAVINÁŘSKÉ PŠENICE. KOMORA SE ANGAŽOVALA V ROZJETÍ PGRLF A UZAVŘELA S NÍM DOHODU O ZASTUPOVÁNÍ NA VALNÝCH HROMADÁCH A NÁSLEDNĚ ORGÁNECH SPOLEČNOSTÍ, U KTERÝCH FOND VLASTNIL ČÁST AKCIÍ. BYLA ZORGANIZOVÁNA ŘADA ŠKOLENÍ, ZAČALA SE ROZVÍJET ZAHRANIČNÍ ČINNOST. FORMOVAL SE ÚŘAD KOMORY.

Druhý sněm se konal 23. září 1995. Konstatoval ztrátovost všech základních podnikatelských skupin v prvovýrobě, ztrátovost masného a mlékárenského průmyslu, zhoršování hospodářských výsledků směrem k méně příznivým přírodním podmínkám i přes dotování údržby trvalých travních porostů a podporu restrukturalizace chovu skotu. V době mezi 1. a 2. sněmem proběhlo mohutné shromáždění zemědělců za účasti předních činitelů státu v pražské Lucerně. Tehdy vytyčené heslo „Bez českých majitelů půdy a bez českých zemědělců není národní identity“ významně ovlivnilo rozhodování spojené s privatizací státního zemědělského majetku a s privatizací státní zemědělské půdy. Komora tehdy prosadila a prostřednictvím okresních komor

zprostředkovala odkup pohledávek zemědělců za masokombináty a mlékárnami pro PGRLF. Členové komory vykonávali akcionářská práva PGRLF ve 173 obchodních společnostech. Byly prosazeny novely daňových zákonů, které přispěly významně ke zvýšení daňové spravedlnosti a přiměřenosti při privatizaci, vydávání transformačních podílů. Byly prosazeny vratky spotřební daně u bionafty a lehkých topných olejů k energetickým účelům. Oddanění technického benzinu umožnilo konkurenceschopnost českým kafilérním moučkám apod. Komora se angažovala při založení plodinové burzy, organizovala plošnou síť burzovních dohodců. Začala práce s pražským diplomatickým sborem. Byl položen základ počítačového informačního systému komory. Představenstvo

komory bylo v létě 1994 přijato na hradě prezidentem republiky.

Třetí sněm se konal 13. prosince 1996. Mezi 2. a 3. sněmem se konalo celostátní shromáždění zemědělců v Lucerně, kde přednesli představitelé vlády a parlamentu svůj pohled na plnění programového prohlášení vlády, vyjadřovali se ke stavu našich odvětví a diskutovali jsme o tom, jak dál. Bylo svoláno první obilnářské fórum v Havlíčkově Brodě, konalo se podzimní celostátní shromáždění zemědělců v Litomyšli, kde jsme vyjadřovali naši skutečnou situaci, názory na řešení a vyslechli si, jak se na ně dívá ministr zemědělství a předseda zemědělského výboru poslanecké sněmovny parlamentu. Bylo rozhodnuto usilovat o založení obilnářské unie a přijetí zákona

o zemědělství, který by charakterizoval cíle agrární politiky státu a nástroje k jejich dosažení včetně ingerence vlády. Bylo rozhodnuto o ustavení komise pro chov skotu.

Strategie a taktika komory, změny ve vedení komory

V roce 1997 se konaly dva sněmy. Čtvrtý sněm 6. května přijal dokument Strategie a taktika AK ČR zaměřený na požadavky do zemědělského zákona, ochranu vnitřního trhu, opatření k obratu špatné finanční situace v agrárních odvětvích, aktivní opatření ke zvýšení výnosnosti kapitálu v těchto odvětvích, legislativní předpoklady pro překonání nepříznivé situace a posílení pozice komory. Na tomto sněmu došlo k hlasování o důvěře

V roce 2005 se ředitelé okresních komor vydali do Nitry.

O ochutnávky českých potravin je na každé výstavě velký zájem, zde je pro ilustraci pražské Top Gastro v roce 2014.

Na Obilnářském fóru se v roce 2005 setkali tehdejší ministr zemědělství Petr Zgarba a viceprezident komory, Pavel Novotný.

představenstvu. V obou sněmovnách byla dosavadnímu představenstvu vyslovena nedůvěra a bylo rozhodnuto o svolání nového volebního 5. sněmu, který se konal 24. června.

Na pátém sněmu 24. června 1997 byl prezidentem AK ČR zvolen Ing. Václav Hlaváček, CSc. a viceprezidenti Jiří Netík za všeobecnou sněmovnu a Ing. Karel Machovec za sněmovnu společností. Sněm uložil novému představenstvu neprosazovat body a cíle, které jsou v rozporu se zájmy jedné skupiny nebo ji bytostně ohrožují. Přesto potom z AK ČR odešlo Sdružení soukromých zemědělců.

Následující 6. řádný sněm 4. prosince 1998 potvrdil dosavadního prezidenta komory a byli zvoleni viceprezidenti Ing. Josef Kubiš za sněmovnu všeobecnou a potravinář Ing. Jaroslav Camplík za sněmovnu společností. Tento sněm přijal prohlášení ke kritickému stavu českého zemědělství zatíženému důsledky restrukturalizace národního hospodářství a působením dlouhodobě

podceňovaných a neřešených problémů. Tím nejtěžším problémem byl tehdy negativní vliv silně dotovaných dovozů obilí, cukru, masa a dalších komodit. Proti nim se zvedla vlna protestů zemědělců, která vyvrcholila plošnou celorepublikovou hodinovou výstražnou akcí. V prohlášení sněmu byla zakotvena řada nezbytných opatření ze strany vlády, parlamentu i v členstvu komory, včetně zakládání odbytových organizací zemědělců a přípravy koncepce agrárního programu do doby vstupu do EU.

Sedmý řádný sněm komory se sešel 9. března 2000. Mezi 6. a 7. sněmem proběhla dosud nejsilnější demonstrace zemědělců na Staroměstském náměstí v Praze, kdy se situace vyhorila natolik, že se mléko nakupovalo i za jednu korunu. Komora také svolala celostátní profesní shromáždění zemědělců, potravinářů a lesníků do Litomyšle. Cílem akcí bylo vynutit si nezbytná opatření k vyvedení zemědělství z tehdejší odbytové a finanční krize.

Komora spolu s odbory iniciovala zpracování studie o ekonomických a sociálních dopadech vstupu do EU pod gescí dvou místopředsedů vlády. Ujala se koordinace projektu Business Support Program EU na podporu farmářských organizací, družstev a mladých agrárníků. Začala se od samého začátku výrazně angažovat v nové problematice regionálního rozvoje, při zpracování Plánu rozvoje venkova, Plánu regionálního rozvoje, sektorového operačního plánu, regionálních rozvojových plánů apod. Komora spolupracovala na přípravě a realizaci předvstupního programu Sapard. Byl přijat program Agrární komory ČR jako otevřený dokument, koncipovaný až do roku 2008, se zaměřením na přípravu členstva ke vstupu do Evropské unie a na základní strategii v prvních letech po vstupu.

Vstup do evropské agrární politiky

Mezi 7. a 8. sněmem, který se sešel 8. března 2001, byl po dlouhém hledání opět nastolen funkční systém regulace trhu mléka, mlékárnám byly uloženy za nedodržování minimálních cen až stamilionové pokuty. Svou činnost rozvíjela odbytová organizace zemědělců Mlecoop. Trh hovězího masa sužovaly důsledky nemoci BSE. Začalo se s kvótami na mléko a s cukerním pořádkem. Na půdě komory začaly pravidelné výměny zkušeností mezi odbytovými organizacemi zemědělců. Začalo se s podporou spotřeby mléka. Odbytový fond se do té doby nepodařilo prosadit především pro odpor některých velkých zpracovatelů. Začaly pravidelné schůzky agrárních komor zemí Visegrádské

čtyřky. Byly jsme svědky tunelování řady potravinářských podniků. Bylo realizováno trvalé zastoupení komory při evropských strukturách v Bruselu stálým zástupcem, společným se Zemědělským svazem ČR. Podstatně se zdokonalil internetový informační systém komory a byly vytvořeny webové stránky. Byl rozvinut poradenský systém pomocí 24 kroužků pokrývajících celé území republiky. Vznikla koncepce celoživotního vzdělávání zemědělců prostřednictvím center odborné výchovy. Uvnitř komory vznikla sekce soukromých zemědělců, která se později přeměnila na agrární unii. Začalo přizpůsobování struktury komory novému krajskému státoprávnímu uspořádání. Z AK vystoupila většina potravinářských společností. Sněm doplnil dlouhodobý program komory o aktuální úkoly, zejména v souvislosti s postupující přípravou na vstup do EU.

Devátý sněm 14. března 2002 se již zabýval návrhy Evropské komise na podmínky začlenění českého zemědělství do společné zemědělské politiky EU (SZP). Za prioritu další činnosti komory označil prosadit vyjednání co nejlepších podmínek agrárních odvětví ČR pro vstup do unie, připravit členskou základnu na podmínky SZP a zapojit se plně do činnosti evropských nevládních agrárních organizací. Tomu byla podřízena činnost v dalším období. 9. sněm také volil orgány komory. Bylo podstatně změněno složení představenstva i dozorčí rady. Novým viceprezidentem za všeobecnou sněmovnu se stal Pavel Novotný. Představenstvo bylo rozšířeno na 29 členů tak, aby byl zastoupen každý kraj a každá skupina členských společností. Desátý sněm se konal 6. března 2003 v podmínkách, kde se v roce 2002 snížily ceny placené zemědělcům o 9,5 %, klesla produkce obilovin o 600 000 tun a produkce řepky o čtvrt milionu tun, tj. o 26 %.

Vznikly rozsáhlé škody povodněmi a vytrvalými dešti, které neumožnily založit plánovanou výměru ozimých plodin. Zemědělství se ocitlo ve finančních krizích, nejhorší za celé dvanáctileté transformační období. Přitom se již očekával zcela mimořádný rozsah zaořávek ozimých obilnin a řepky. Sněm také konstatoval, že při vyjednávání podmínek pro začlenění českého zemědělství do SZP bylo dosaženo maximum možného. Bylo to však hluboce pod produkčními možnostmi našeho zemědělství a nadlouho to konzervuje rozměr českého zemědělství na předválečné úrovni. Unie jednala z pozice silnějšího partnera. To se projevilo zejména v přímých platbách, kde byl uplatněn jiný metr na kandidátské země. EU přesunula v kandidátských zemích část plateb na národní rozpočty států. Místo soutěže hospodářů tak pokračovala nerovná soutěž národních

Agrární komora je dlouhodobým partnerem zemědělských a potravinářských veletrhů na brněnském výstavišti, jako například v červnu 2009.

rozpočtů kandidátských zemí a rozpočtu unijního.

Pomoc v krizových situacích

Desátý sněm 6. března 2003 označil za hlavní úkoly komory prosazení nezbytných opatření k přežití českého zemědělství, vytvoření co nejpříznivější základny pro začlenění do SZP a přípravu členstva na nové, výrazně odlišné podmínky podnikání uvnitř EU. Požádali jsme Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR, senát a vládu, aby přijaly nezbytná opatření k vyvedení zemědělství z finanční krize. Aby připravily pravidla pro řešení předvstupního období včetně jeho financování. Dále aby přijaly neodvolatelnou záruku za doplacení přímých plateb zemědělcům na úroveň vyjednanou s EU pro jednotlivé přechodné roky. Vyzvali jsme ministra zemědělství, aby požádal o udělení výjimky ze zákazu krmování živočišných bílkovin v případě, že dojde k prodloužení tohoto zákazu v zemích EU. Vyzvali jsme také k realizaci navržených opatření u hlavních agrárních komodit. Požádali jsme také státní orgány, aby se zasadily o rozpuštění rezervy v rozpočtu EU, která vznikla při závěrečných jednáních o rozšíření.

Realizovala se celá řada opatření, která jsme prosadili k pomoci zemědělcům, potravinářům, lesákům, rybářům postiženým záplavami. Osvědčilo se krizové centrum, které jsme v době povodní zřídili. Ukázala se nesmírná solidarita mezi podnikateli. Přispěli i kolegové ze Slovenska. K částečné kompenzaci propadu v příjmech za loňský rok jsme požadovali vyplatit 1 200 Kč na hektar zemědělské půdy. Byla schválena částečná kompenzace zaorávek ve výši 4 000 Kč na hektar. K loňským propadům v příjmech a vícenákladům spojených s rozsáhlými jarními zaorávkami ozimých obilnin a řepky nás postihlo několik vln dlouhotrvajících tropických teplot a na většině území sucho, které nemělo pamětníka. Produkce řepky se snížila na polovinu normálu, sklizeň obilí byla 6,5 mil. tun včetně kukuřice ve srovnání s normálem 7 mil. tun. Výrazně nižší byla sklizeň objemných krmiv, což se projevilo zrychlováním snižování stavů skotu. Bilance byla schodková i u obilovin. To vše vedlo k dalšímu prohloubení finanční krize v zemědělství a snížení jeho konkurenceschopnosti těsně před zapojením do Společné zemědělské politiky. Usilovali jsme o pomoc alespoň těm nejpostiženějším oblastem na základě objektivního zjištění škod. Zřídili jsme také krizovou linku pro pomoc v objemových i jadrných krmivech pro ty

případy, kde nemohou pomoc poskytnout v rámci okresu nebo kraje.

Řešení problémů při vstupu i po vstupu do EU a změny ve vedení komory

Jedenáctý sněm se konal 18. března 2004 ve Velké Bystřici. Konstatoval, že české zemědělství vstupuje do Společné zemědělské politiky EU oslabené transformačním procesem a po dvou nepříznivých letech, kdy došlo k výraznému propadu sklizní obilovin, řepky a v roce 2003 i píce, ale i k propadu cen. Vstupní úroveň hrubé zemědělské produkce ve stálých cenách byla tehdy výrazně pod předválečnou úroveň. Byl zmařen záměr producentů mléka na majetkové propojení s rozhodující zpracovatelskou kapacitou Madetou. Došlo nakonec k částečné kompenzaci ztrát z rozsáhlých zaorávek ozimů, odepsání povodňových půjček z let 1997 i 2002. Prosadili jsme program PGRLF k podpoře nákupu půdy, vznik marketingové agentury se značkou Klasa, prodloužení splatnosti provozních úvěrů podporovaných PGRLF, odložení splatnosti starých tzv. bezúročných půjček. Podíleli jsme se na prosazení

a vysvětlování zjednodušeného systému přímých plateb, přípravě Horizontálního plánu rozvoje a Operačního programu Zemědělství, vytipování hlavních problémů pro zpracování koncepce agrární politiky. K zapracování odpovídajících opatření do koncepce však nedošlo. Potýkali jsme se s výběrům stád při výskytu BSE. Dohodli jsme se s našimi členskými organizacemi Zemědělským svazem ČR a Českomoravským svazem zemědělských podnikatelů na zastupování ve vrcholových evropských agrárních organizacích, jejich pracovních skupinách i poradních výborech Evropské komise. Získali jsme také zastoupení v Evropském hospodářském a sociálním výboru. Uspořádali jsme v Brně Kongres nevládních agrárních organizací nových zemí EU. Hlavním úkolem ze sněmu bylo prosazení českého zemědělství na společném evropském trhu.

Dvanáctý sněm se konal 10. března 2005. Zvýšení zemědělské produkce v uplynulém roce ani vyšší ceny nekompenzovaly propady příjmů z minulých let a kladný hospodářský výsledek byl vytvořen nárůstem dotací. Vláda neplnila slib v zajištění konkurenceschopnosti zemědělství dofinancování přímých

plateb na plnou vyjednanou výši. Od té doby se každoročně s tímto problémem potýkáme. V roce 2005 došlo také k obytové krizi u obilovin. Sněm zvolil nové orgány komory. Prezidentem se stal Ing. Jan Veleba, byli potvrzeni oba viceprezidenti Pavel Novotný a Ing. Oldřich Reinberg a došlo k podstatné obměně členů představenstva a dozorčí rady.

Předchozí rok 2004 byl ve znamení posledních příprav na začlenění do Společné zemědělské politiky EU a získávání prvních faktických zkušeností. Ukázalo se, že naše mléko je pro německé mlékárny konkurenceschopné a že je oceňují víc než tuzemské mlékárny, stejně tak u zástavného skotu. Vysoká sklizeň obilovin, kterou lze měřit jen s rekordní úrodou v roce 1990, vyvolala obytovou krizi a skládování intervenčních zásob i v zahraničí. Rozpadl se polský vývoz zeleniny a ovoce do Ruska a na Ukrajinu s dopadem na devastaci cen těchto produktů.

Odchytávali jsme nedostatky v podávání žádostí o nové dotace a podpůrné programy, nedostatky zjištěné v procesu administrace i kontrolami na místě a snažili se prosadit opatření k minimalizaci jejich výskytu. Vybojovali jsme udržení podpory chovu skotu. Začali jsme se angažovat v systému zkoušení a doporučování odrůd obilovin. K zabezpečování vzdělávání a poradenství jsme založili neziskovou organizaci Agrární poradenské a informační centrum, rozvinuli elektronický informační portál a krajské agrární komory založily většinou spolu s dalšími organizacemi

krajská informační střediska. Uspořádali jsme mezinárodní kongres k perspektivám ve vztahu k rozšíření a revizi Společné zemědělské politiky Evropské unie a k dosavadním výsledkům jednání Světové organizace obchodu. Uspořádali jsme také mezinárodní konferenci za účasti ministrů zemědělství, výzkumných ústavů zemědělské ekonomiky a nevládních agrárních organizací zemí Visegrádské čtyřky a Rakouska. Zabývala se jevy v Evropské unii po jejím rozšíření a zejména důsledky uplatnění revidované Společné zemědělské politiky. 12. sněm schválil další zaměření práce AK ČR, vymezil základní úkoly v oblasti zlepšování podnikatelského prostředí, v zahraniční oblasti a souvisejících činnostech i v dalším upevnění postavení AK ČR a zdokonalení její organizace.

Příprava plánu rozvoje venkova a obnova vydávání informačních novin komory

Třináctý sněm 23. března 2006 ocenil rozhodnutí vlády ČR o dofinancování přímých plateb na rok 2006 do plné vyjednané výše v přístupové smlouvě. Bylo to poprvé od vstupu do EU.

Po 15 letech se obnovila ziskovost českého zemědělství, ale jen růstem dotací, pokračovala tendence ve snižování rozměru zemědělství, s platbou na plochu se vyhrcovaly komoditní problémy včetně speciálních plodin, pokračovala strukturální krize mezi produkcí obilovin a snižováním stavů zvířat, nedařil se

start lihobenzinového programu, nebyl dořešen biodieselový program a přetrvávalo nízké povědomí veřejnosti o významu zemědělství, lesnictví a potravinářství ve výrobních i nevýrobních funkcích.

Velká část kapacity komory se soustřeďovala na přípravu Plánu rozvoje venkova na období 2007–2013 podporovaného z Evropského agrárního fondu pro rozvoj venkova, včetně diskuzních seminářů, přípravě jednotlivých opatření i rozdělení finančních prostředků do jednotlivých os a uvnitř os. Podpořili jsme zařazení lesního hospodářství do Národního rozvojového plánu na období 2007–2013.

Rok 2005 byl také rokem nástupu Agrární komory do propagace českých potravin řadou tiskových konferencí, stánky na výstavách, vyšlo také prvé číslo čtvrtletníku AGRObase. Do propagace se začaly zapojovat krajské a okresní komory formou dožíněk, soutěží a oblastních výstav. Náš zástupce začal působit v odborné radě pro udělování značky Klasa.

V roce 2005 byly také obnoveny práce na novele zákona 301 z roku 1992 o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR ve vzájemné spolupráci obou komor. S ohledem na politickou situaci a rozložení sil v zákonodárných sborech jsme však od novely upustili.

Komora se výrazně profilovala ve vzdělávání uspořádáním 24 seminářů zaměřených především na podpůrné

programy a obchodní mechanismy. Velké množství seminářů uspořádaly OAK, KAK i členská společenstva. Zejména krajské agrární komory pomáhaly zakládat a rozvíjet krajská informační střediska. Významně se rozšířila zahraniční činnost komory. Rozšířila se členská základna o Konopářský svaz. S růstem pozice Agrární komory nastal v některých okresech i růst členské základny. Začala se koncipovat elektronická evidence členstva.

13. sněm přijal 15bodové teze k dalšímu zaměření práce komory zaměřené na vytváření předpokladů pro udržitelnost agrárních odvětví, šíření pravdivých informací o českém zemědělství ve všech jeho funkcích, propagaci českých potravin, prosazování Národního plánu rozvoje, který umožní zvýšit úlohu agrárních odvětví v rozvoji venkova, vyrovnání podmínek Společné zemědělské politiky EU mezi novými a starými zeměmi, organizování celoplošného vzdělávání a poradenství a další vnitřní úkoly. Hlavními úkoly v dalším období bylo usilovat o občanskou podporu i podporu politickou napříč politickým spektrem.

Propagace českých potravin a rozšiřování členské základny

Čtrnáctý sněm 29. března 2007 ocenil rozhodnutí zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR o dofinancování přímých plateb do plné výše a navýšení národních dotací ve srovnání s návrhy vlády. Situace v zemědělství byla dál charakterizována pokračováním

V prosinci 2009 se za účasti zemědělců z devíti zemí konala protestní akce v Praze, která vyvrcholila na Václavském náměstí.

V září 2015 se zemědělci z celé EU přihlásili o slovo také v Bruselu.

strukturální krize mezi snižováním stavů skotu a zvyšováním výměry trvalých travních porostů i mezi objemem sklizně obilovin a snižováním stavů prasat a drůbeže. Pociťovalo se bytostní ohrožení zemědělců připravovaným uvolněním prodeje půdy cizincům v rámci novely devizového zákona.

Průmyslová výroba se zvýšila o dvouciferné procento – zemědělská výroba v základních cenách se však dále snížila. Byla založena velmi nepříznivá tendence, kterou novodobá historie českého zemědělství vůbec nezná. Jde o předstih rostlinné produkce před živočišnou. Byla tak založena tendence ke snižování přidané hodnoty, snižování finančního výnosu z hektaru, extenzifikační tendence a čím dál větší závislosti na dotacích. Byla založena hospodářská soustava, která je v protikladu s předpokládaným budoucím vývojem Společné zemědělské politiky Evropské unie. I přes růst cen vstupů bylo dosaženo zisku 7,5 mld. Kč, výhradně však z dotací, které vedle zisku pokryly i část nákladů. Takový hospodářský výsledek však zdaleka nestačil uhradit kumulovanou ztrátu z transformačních let a rozměr odvětví se dále snížil.

Česká republika dosáhla plusové saldo zahraničního obchodu. Záporné saldo agrárního obchodu se naopak dále prohloubilo a ustálilo se nad hranicí 30 mld. Kč. Dramaticky se propadla sklizeň obilovin o 1,3 mil. t na pouhých 6,4

mil. t a to po více než třetinovém snížení sklizně v předchozích 2 letech. V době sklizně jsme byli svědky porůstání zrn ve stojatém obilí – to nemá pamětníky. Dlouhodobý větší odběr živin z půdy než se do ní vrací se začal projevovat ve zvýšení citlivosti sklizně na jakékoliv výkyvy v povětrnostních podmínkách. Meziročně se snížila produkce drůbeže i nákup mléka. Byli jsme svědky rozhodnutí vlády, že nebude dotovat programy přimíchávání biolíhu a metylesteru řepkového oleje do pohonných hmot a že nebude ani finančně podporovat nezbytné investice pro tyto programy.

Do nového Programu rozvoje venkova (2007–2013) se podařilo prosadit finanční podporu výstavby zhruba 20 bioplynových stanic ročně. Výrazně se pokročilo v ekologickém zemědělství. Teprve demonstrace proti uzavření tří cukrovarů společnosti Eastern Sugar nám otevřela cestu k maximálně možné kompenzaci pěstitelům cukrovky. Projednávali jsme možnosti kompenzace ztrát v souvislosti s opatřeními proti šíření ptačí chřipky. Udělali jsme mnoho pro obnovu důvěry spotřebitelů. K řešení problémů v tržní situaci u mléka jsme svolali celostátní živočišné fórum. Bylo to za situace, kdy cena mléka neustále padala.

Přesto se postupně začalo dařit přizpůsobovat ceny za mléko cenám v sousedním Německu, především díky zájmu o naše mléko v zahraničních mlé-

kárnách a díky racionálnímu i tvrdému postupu Mlékařského hospodářského družstva Jih. Po celý rok 2006 pokračoval propad výroby vepřového masa a jeho náhrada dovozy. Zorganizovali jsme protiakce. Rozdávali jsme v řetězcích letáky, udělali jsme protestní akce na hraničním přechodu v Dolním Dvořišti, věnovali jsme enormní úsilí značení potravin. Vše se setkávalo s neobyčejným zájmem veřejnosti, ale i obchodních řetězců a médií.

Zasazovali jsme se o udržení PGRLF za situace, kdy se zastavovala podpora zemědělských a lesnických úvěrů i podpora zemědělského pojištění a odstranění našich zástupců z jeho představenstva. Dál jsme pokročili v propagaci českých potravin a podařilo se zorganizovat i demonstrativní konzumace za účasti nejvyšších ústavních činitelů. Do propagace českých potravin se zapojilo více krajských a okresních agrárních komor. Zabývali jsme se také stavem lesního hospodářství a opatřeními ke zdození kalamitní těžby. Bylo rozhodnuto o účasti komory v odbytovém družstvu pro rostlinné komodity Agroodbyt.

Výrazným počinem roku 2006 je znovu ustavení komoditních rad. V tomto roce jsme také provedli průzkum tvrdosti v nepřiznání bonifikací nebo předsádní penále u tak zvaných bezúročných půjček. Výsledky jsme předali jak Ministerstvu zemědělství, tak Ministerstvu financí. Byla však vyřízena jen velmi

malá část. S cílem posílit postavení nevládních agrárních organizací nových zemí EU jsme v září 2006 uspořádali na ČZU v Praze velmi úspěšný kongres těchto organizací.

Tento rok se rozšířila členská základna o sdružení Biotech Morava, Agrofert Holding, Agrotrade a.s., Sdružení podnikatelů v lesním hospodářství, Asociace svazů chovatelů koní, Český svaz včelařů, Mlecoop, odbytové družstvo.

Návrat potravinářů, volba orgánů a priority komory

Patnáctý sněm se sešel 13. března 2008 v Olomouci. Konstatoval, že:

- po vstupu do Evropské unie se v odvětví zemědělství České republiky na rozdíl od dřívějšího transformačního období vytváří zisk,
- na světových agrárních trzích se zřejmě vytváří situace, kdy bude dlouhodoběji převažovat poptávka po potravinách a zemědělských produktech nad nabídkou,
- oceňuje základní pozici České republiky k tzv. kontrole zdraví Společné zemědělské politiky,
- revidovaná Společná zemědělská politika Evropské unie by měla podporovat využití produkčního potenciálu členských zemí, neměla by se rozlišovat ani velikost podniků, ani způsob hospodaření a měla by zbavit zemědělce nadbytečné administrativní zátěže,
- oceňuje rozhodnutí vlády přidělit účelové do rozpočtové kapitoly Ministerstva zemědělství 7,2 mld. Kč na národní doplňkové platby pro rok 2008 za situace, kdy se začala reforma veřejných financí.

Rok 2007 byl rokem propagace českých potravin, rokem snahy o získání lepšího postavení zemědělců ve výrobních vertikálách, rokem reformem tržních pořádků zejména u cukru, vína, ovoce a zeleniny, rok přípravy na předsednictví EU a rokem úspěšné práce na rozpočtu. Především byl ale rokem prudkého obratu cen většiny rostlinných produktů a změny kurzu evropského zemědělství k výrobě. Byl to krizový rok v chovu prasat, rok výrazného kroku v zavedení biopaliv, rok zahájení diskuze o tak zvané zdravotní prohlídce Společné zemědělské politiky. Celé období bylo dobou prosazování zájmů členstva pokojným jednáním a argumentací, ale také medializací, protestními akcemi a peticí k novele zákona o prodeji státní půdy.

Po uplynutí tříletého volebního období byly zvoleny nové orgány komory. Drtivou většinou hlasů byl potvrzen prezident Ing. Jan Veleba. Na postu viceprezidenta za sněmovnu všeobecnou vystřídal Pavla Novotného Ing. Jindřich Šnejdrla a Ing. Oldřicha Reinbergra ve sněmovně společenstev nahradil Ing.

Bohumil Belada. Předsedu dozorčí rady Ing. Františka Zobala nahradil Ing. Pavel Veselý. K významnějším změnám ve složení představenstva došlo především u členů sněmovny společenstev s ohledem na minulý příliv nových členů.

Jednání o zemědělském rozpočtu 2008 jsme vedli již od srpna 2007. Nakonec byl stažen původní návrh MZe na krácení doplňkových plateb top-up a zůstala výše z roku 2007. Dosáhli jsme také navýšení národních dotací proti původnímu návrhu, skutečnosti předchozího roku se však nedosáhlo.

Spolu s Potravinářskou komorou ČR, Hospodářskou komorou ČR a prostřednictvím OAK jsme organizovali rozesílání letáků k propagaci českých potravin v rozsahu 500 000 kusů. Podpořili jsme přijetí zákona o významné tržní síle, organizovali jsme petici k novele zákona o prodeji státní půdy, podařilo se nám zastavit realizaci návrhů na zrušení zemědělských agentur, uskutečnili jsme 28 centrálních vzdělávacích akcí. OAK a KAK uspořádali mnoho seminářů a školení. Z pověření evropské nevládní agrární organizace COPA a COGECA jsme uspořádali Světovou zemědělskou konferenci Severní Amerika – Evropa, absolvovali jsme předsněmovní diskuze ve všech krajích, zpracovali jsme koncepční materiál „Východiska ze situace,

kdy se neustále zmenšuje rozměr českého zemědělství“. Do AK ČR vstoupila Potravinářská komora ČR a Farmtec, a. s.

Sněm vytyčil zaměření práce komory na další období, zejména na prosazení prorůstové koncepce agrární politiky a její realizaci, využití podpor v rámci Plánu rozvoje venkova na modernizaci ohrožených oborů, zvýšení ochrany půdního fondu, udržení PGRLF a zvýšení podpory zemědělského pojištění, řešení důsledků rostoucí rizikovitosti, uplatňování geneticky modifikovaných rostlin, prosazení našeho stanoviska ke zdravotní kontrole Společné zemědělské politiky a našich zájmů v diskuzi o zaměření Společné zemědělské politiky EU po roce 2013, rozšíření propagace českých potravin a další oblasti, včetně vnitřních komorových.

Zabezpečení financování rozšířené činnosti komory

Šestnáctý sněm 16. června 2008 se ve Větrném Jeníkově zabýval činností komory od březnového 15. sněmu. To je prací na přípravě předsednictví ČR v EU, výsledky protestní akce v Lucerně proti představení ministrem zemědělství tzv. reformy zemědělské politiky bez projednání se zemědělci, zhodnocení akce

solidarity s německými demonstrujícími producenty mléka. Z nastávajících úkolů bylo zdůrazněno jednání o rozpočtu 2009, komplexní řešení problematiky prodeje státní půdy i její ochrany, změny v zařazení do znevýhodněných podporovaných oblastí a úprava nastavení Programu rozvoje venkova tak, aby lépe vyhovoval potřebám českého zemědělství. Sněm schválil změny v příspěvkovém řádu.

Radikalizace členstva, protestní akce

Sedmnáctý sněm 5. března 2009 se sešel v době prohlubující se globální finanční a hospodářské krize. Po zvýšení daně z přidané hodnoty u potravin se propadly ceny většiny agrárních produktů placené zemědělci, pokračovala krize v chovu prasat a v závěru roku 2008 se zhroutil trh s mlékem. Dorovnání přímých plateb bylo dosaženo až pod hrozbou plošných nátlakových akcí. Podařilo se prosadit zvýšení investic do chovu prasat a přípravu ozdravovacích programů. Předsednictví ČR v EU nebylo využito k zrovnoprávnění podmínek ve Společné zemědělské politice.

Sněm požádal o přijetí:

- novely zákona č. 95/1999 Sb., o převodu státní půdy, zejména o zrušení předkupního práva PF ČR,

- zákona o významné tržní síle,
- novely zákona o ochraně půdního fondu,
- protikrizových opatření a nezbytné pomoci při řešení komoditních problémů,
- opatřeních vyrovnání podmínek Společné zemědělské politiky mezi starými a novými zeměmi v co nejkratší možné době a spojení s přijetím, či nepřijetím Lisabonské smlouvy.

V době, kdy se konal osmnáctý sněm komory, 11. března 2010, se i přes ujišťování politiků, že nás se globální krize nedotkne, dramaticky propadla průmyslová výroba i stavebnictví, hrubý domácí produkt měl znaménko minus. Po drastickém propadu cen zemědělských výrobků nastoupil volný pád živočišné produkce, po prasatech zejména u dojníc. Drasticky se omezily investice, vyčerpaly rezervy, propouštěli se pracovníci, snižovaly platy a mnoho podniků ztrácelo perspektivu. Pokračovala likvidace chovů krav a prasat, prohlubovala se strukturální nerovnováha českého zemědělství. Překonávaly se problémy v prosazení většího počtu bioplynových stanic.

Mnoho úsilí jsme věnovali propagaci českých potravin. Po krajských soutěžích o nejlepší regionální potravinu byl připraven program s podporou Mze – Regionální potravina. Pomáhali jsme

Vzhledem ke kritické situaci v sektoru svolala v roce 2013 komora Agrární fórum, na kterém jednala i s premiérem Petrem Nečasem.

Rozšířené jednání agrárních komor se konalo závěrem roku 2011 v Budapešti.

při zmírňování následků povodní. Zdramatizovalo se vyjednávání o platbách na rok 2010, kdy se začalo ze strany vlády seriózně jednat až po pro-sincové demonstraci na Hradčanském náměstí před poslaneckou sněmovnou.

K vyrovnání podmínek Společné zemědělské politiky EU a k záchraně dojného skotu jsme 12. března 2009 uspořádali demonstraci před Mze za účasti 8 000 osob z osmi zemí. 29. června se uskutečnily protestní jízdy zemědělské techniky za účasti 40 00 lidí a 29. a 30. října se konalo protestní vylévání mléka na deseti místech republiky proti nízkým cenám.

Sněm vytyčil základní úkoly pro další období:

- dokončit jednání o opatřeních k podpoře ohrožených oborů,
- obnovit práce na ustavení rizikového fondu při PGRLF,
- prosadit podporu sdružování odbytových organizací zemědělců do větších celků,
- v rámci resortních kontrolních orgánů prosadit důsledné provádění kontroly jakosti potravin,
- zpřístupnit programy PGRLF širší zemědělské veřejnosti přehodnocením metodiky stanovující bonitu klienta,
- využít nečerpané finanční prostředky na programy PRV a z Barrosova balíče-

- ku k podpoře zemědělských investic,
- nepřipustit jakékoli snahy o prodloužení přechodného období ve Společné zemědělské politice roku 2013,
- připravit strategické záměry pro přijetí reálné přírůstové koncepce českého zemědělství.

Bilancování uplynulého volebního období, volby orgánů komory

Na devatenáctém sněmu 3. března 2011 bilancovala Agrární komora ČR svou činnost za uplynulé tříleté volební období a zvolila nové orgány. Celé období bylo charakterizováno především bojem s důsledky celosvětové hospodářské krize, výrazným propadem cen agrárních komodit, zvyšováním DPH u potravin, nedůstojnou politikou vlády, kdy se snažila národní komplementární platby zrušit, pokračovalo decimování stavů hospodářských zvířat a prohlubovala se strukturální krize českého zemědělství.

Výrazně se radikalizovala členská základna a závazky vlády při vstupu po EU i opatření na záchranu živočišných odvětví jsme po selhání vyjednávání byly nuceni vynucovat protestními akcemi. Plně se ukázala akceschopnost členstva komory i účinnost zorganizovaných akcí. Poprvé také došlo k tomu, že se nevládní agrární organizace a Mze shodli na

základních požadavcích vůči Společné zemědělské politice EU po roce 2014.

19. sněm se usnesl na zaměření práce komory na příští období:

- nepřipustit ve Společné zemědělské politice EU po roce 2014 takzvané stro-pování plateb pro velké podniky,
- požadovat poskytování přímých plateb jen zemědělcům vykonávajícím aktivní zemědělskou činnost,
- v případě zrušení zákona o významné tržní síle prosadit jeho ustanovení do jiných zákonů od stejného data,
- protestovat proti zvýšení daně z přidané hodnoty u potravin a zemědělských komodit,
- protestovat proti novele devizového zákona ve věci prodeje státní půdy cizincům,
- v novele zákona o vodách ponechat bezplatné užívání vody pro závlahové účely,
- prosazovat přírůstovou agrární koncepci,
- opustit nedůstojnou politiku nulování národních komplementárních plateb top-up,
- předložit do poslanecké sněmovny novelu zákona o prodeji státní půdy ve smyslu možnosti prodeje půdy právníkům osobám, tak aby bylo umožněno dědictví v linii přímé v nezměněných podmínkách,
- prosadit opatření k záchraně ohrože-

ných odvětví, zejména v chovu prasat, drůbeže a skotu,

- pokračovat v úsilí o propagaci českého zemědělství a potravinářství a propojit krajské soutěže o nejlepší potraviny se značkou Regionální potravina,
- finanční prostředky získané z tzv. modulace převést na podporu investic do zemědělského majetku,
- posuzovat opatření ke zmírnění důsledků rostoucí rizikovosti zemědělské výroby,
- nezrušit území agentury pro zemědělství a venkov,
- s okamžitou účinností zvýšit zatížení VDJ u programů osy II., Programu rozvoje venkova,
- podmínit poskytování podpory u programů ekologického zemědělství s realizovanou produkcí,
- uvést do souladu s realitou vymezení mírně erozně ohrožených vrstev v rámci LPIS a připravit pro praxi reálné a použitelné půdoochranné technologie,
- umožnit sdružování producentů mléka do výše 75 % národní produkce.

19. sněm zvolil orgány na příští tři roky:

- Prezident: Ing. Jan Veleba
- Viceprezidenti: Ing. Jindřich Šnejdrla za sněmovnu všeobecnou a Ing. Bohumil Belada za sněmovnu společenskou

Další členové představenstva za sněmovnu všeobecnou

- Ing. Jaromír Beneš
- Ing. Václav Drhlík
- Ing. Václav Hlaváček, CSc.
- Ing. Václav Kaněra
- Ing. Oldřich Bachtík
- Ing. Josef Kubiš
- Ing. Jiří Mílek
- Ing. Jiří Navrátil
- Ing. Jiří Neudörfl
- Ing. Jan Ptáček
- Ing. Vladimír Tůma
- Ing. Václav Vala
- Ing. Jaroslav Vojtěch

za sněmovnu společenstev

- Lubomír Burkoň
- Ing. Jan Čech
- Josef Diviš
- Miroslav Drs
- Ing. Jaroslav Faltýnek
- Ing. Karel Horák
- Ing. Miroslav Jirovský
- Ing. Zdeněk Kubiska
- Ing. Tomáš Martinec
- Ing. Miroslav Toman, CSc.
- Ing. Dagmar Tůmová
- Ing. Martin Volf Ing. Jiří Zelenka

Dozorčí rada

- Ing. Pavel Veselý
- Ing. Vladislav Hájíček
- Ing. Jan Hašek
- Petr Chaloupka
- Ing. Václav Kuba
- Ing. Martin Ludvík
- Ing. Jaroslav Mikoláš
- Ing. Leoš Říha
- Ing. Božik Severin
- Ing. Roman Šustáček
- Jiří Tomec

Dozorčí rada na své první schůzi během sněmu zvolila za svého předsedu Ing. Pavla Veselého.

Podpora požadavků konsorcia nevládních agrárních organizací

Dvacátý sněm Agrární komory ČR dne 15. března 2012 hodnotil práci komory v období, kdy začala ekonomika země opět chřadnout. Ve zpomalování růstu se začala projevovat politika vládních škrtů a dalšího zvýšení daně z přidané hodnoty zejména u potravin. V zemědělství však byl vytvořen dosud nevidaný hospodářský výsledek 16,4 mld Kč. K vyrovnání ztráty za 20 let a dosažení výsledku nutného k prosperitě odvětví by však bylo potřeba 6 takových let. Pokračovalo však snižování finalizace zemědělské produkce. Dramaticky se snižovala produkce zejména vepřového a drůbežního masa. V provozu již bylo 264 zemědělských bioplynových stanic o kapacitě 168 MW.

Sněm jednoznačně podpořil požadavky konsorcia nevládních agrárních organizací návrhu Společné zemědělské politiky od roku 2014:

- odstranit zastropování přímých plateb,
- nesouhlasit se zařazením 7 % zemědělské půdy mimo produkci,
- požadovat dobrovolný systém ozeelenění,
- odmítnout doplacení na ozeelenění z národních rozpočtů,
- stanovit pevný jednotný pro všechny státy 15% podíl podpory citlivých komodit z národních obálků,
- řešit systém plateb na cukrovku v rámci reformy společné zemědělské politiky,
- pokračovat ve vyzkoušeném systému SAPS,
- definovat aktivního zemědělce podílem tržeb ze zemědělské výroby,
- odmítnout omezení pro velké podniky v plánu rozvoje venkova,
- odmítnout degresivitu plateb LFA,
- jasně stanovit, jakou část investic na venkově bude kryt Plán rozvoje venkova a co budou financovat ostatní programy,
- nesouhlasit s výkonnostní rezervou a požadovat možnost zálohových plateb na projekty.

Dvacátý sněm se postavil proti dalšímu zvýšení daně z přidané hodnoty a spotřební daně u potravin a zemědělských produktů i proti návrhu na zrušení zákona o významné tržní síle.

Strategie pro růst a požadavky pro dokončení jednání o Společné zemědělské politice EU

Jedenadvacátý sněm se konal 14. března 2013 v situaci, kdy se Česká republika nacházela v nejdelší recesi ve své historii. Přesto zemědělství dosáhlo v roce 2012 díky příznivým cenám většiny produktů, především rostlinných dobrého hospodářského výsledku. Nedosáhl však úrovně roku předcházejícího. Pokračoval však trend k nižší finalizaci produkce, poklesly sklizně hlavních rostlinných komodit a naturální produkce prasat a vajec. U mléka byla produkce v litrech vyšší, ale výrazně se snížila nákupní cena. V důsledku jarních holomrazů a především extrémního sucha v době vegetace došlo k výrazným výpadkům sklizně píce. Ministerstvo zemědělství představilo strategii pro růst v rámci Společné zemědělské politiky EU, kterou sněm plně podpořil.

V zaměření činnosti na příští období 21. sněm zdůraznil:

- prosadit strategii pro růst českého zemědělství a potravinářství po roce 2013 ve vládě,
- s ohledem na krácení národní obálky pro Program rozvoje venkova po roce 2013 prosadit podporu zemědělských aktivit na vekově z operačních programů jiných rezortů,

- upustit od nárůstu administrativy prokazováním majetkových podílů ve společnostech při žádostech o podpory,
- prodloužit vratku spotřební daně u zelené nafty,
- dofinancovat odrůdové pokusy pro systém doporučování odrůd, vedení plemenných knih, kontroly užitkovosti, podpory zemědělských výstav a dalších programů v rámci národních dotací,
- nadále financovat krajská informační střediska programu Regionální potravin a PGRLF,
- zachovat podporu pojištění plodin v roce 2013 a vytvořit systémový nástroj řízení rizik po roce 2013,
- podpořit opatření z PRV na welfare hospodářských zvířat,
- dodatečně kompenzovat újmy způsobené suchem v roce 2012 v postižených oblastech,
- při přípravě pravidel na čerpání prostředků na citlivé komodity směřované na přežvýkavce a prasnice brát za základ průměrný celoroční stav zvířat přepočítaný na DJ nebo VDJ.

Pro dokončení jednání o Společné zemědělské politice EU na plánovací období 2014–2020 sněm usnesl základní požadavky:

- odmítnout zastropování přímých plateb, v případě neúspěchu prosadit dob-

- rovolné zastropování nebo zohlednit pracovní náklady,
- možnost využití 15 % z přímých plateb na citlivé komodity,
- zařazení chovu prasnic do citlivých komodit, některých druhů ovoce a zeleniny,
- možnost rozdílné základní sazby přímých plateb,
- zařazení víceletých pícnin a luskovin do výměry půdy mimo produkci v rámci systému ozeelenění a započítání i TTP a trvalé kultury,
- nahradit snížení rozpočtu na plán rozvoje venkova přesunem financování konkrétních opatření na programy z jiných evropských fondů,
- financování místních akčních skupin metodou LEADER i z jiných operačních programů,
- řešení systému plateb pro živé pěstitele cukrovky pro období 2014–2020,
- zařadit přísuškové oblasti do LFA,
- uplatnit jednotné procento z národní obálky u zemědělských podpor, daňových výhod, zvýhodnění odvodu na sociální a zdravotní pojištění i všech dalších plateb.

Dále jedenadvacátý sněm schválil stručnou koncepci Agrární komory ČR na implementaci pravidel SZP EU pro roky 2014–2020.

13. výzva

136 milionů korun pro vaše projekty
Žádejte už v říjnu

eagri.cz/opr

EVROPSKÁ UNIE
Evropský námořní a rybářský fond
Operační program Rybářství

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

**Staňte se také členem
Agrární komory ČR**

SPOLEČNĚ PRO BUDOUCNOST ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Agrární komora ČR je jediná

zákonem zřízená profesní stavovská organizace hájící zájmy zemědělské veřejnosti. Její členové obhospodařují téměř 1,7 milionů hektarů zemědělské půdy. Počet členů v 58 okresních, 2 regionálních a 12 krajských komorách je 2 761, zemědělských organizací pak je 2 367. Z toho je 1 211 soukromě hospodařících rolníků.

Do struktur Agrární komory jsou začleněny další významné nevládní organizace jako Zemědělský svaz ČR, Potravinářská komora ČR, Agrární unie, Horský spolek, Lesnicko-dřevařská komora ČR a většina odborných chovatelských a pěstitelských svazů. V diskuzi tak dostávají prostor zemědělci všech velikostí a výrobního zaměření stejně jako zpracovatelé. Cílem je usilovat o vytvoření a udržení vhodného podnikatelského prostředí, které bude všechny aktéry agrárního sektoru motivovat k rozvoji, posílení stability, konkurenceschopnosti a prestiže odvětví a přinese prospěch naší společnosti, venkovu a krajině.

Agrární komora ČR nabízí

podnikatelům v zemědělství všech velikostí a zaměření možnost podílet se na tvorbě národní agrární politiky, přinášet do diskuze svoje zájmy a požadavky na státní správu a veřejné samosprávy. Dále zajišťujeme zastoupení při vytváření pravidel pro Společnou zemědělskou politiku Evropské unie, která zásadním způsobem určuje dotační podmínky a pravidla našeho podnikání. Vždy usilujeme o to, aby zemědělci v České republice měli srovnatelné podmínky s kolegy z okolních zemí.

V úzké komunikaci s regiony zprostředkováváme přenos informací a aktualit vyplývajících z požadavků zemědělské politiky, nabízíme trvalé vzdělávání prostřednictvím školení, seminářů a konferencí, věnujeme se poradenství a problematice odborného zemědělského školství.

Agrární komore ČR se podařilo

v posledních letech prosadit řadu požadavků našich členů, mezi které mimo jiné patří:

- zabránění zastropování plateb v rámci poslední reformy Společné zemědělské politiky a vyjednání přijatelných podmínek pro naše zemědělce;
- nastavení rozumné degresivity plateb pro méně příznivé oblasti, aby nebyla ohrožena konkurenceschopnost podniků zaměřených na živočišnou výrobu;
- posílení kofinancování Programu rozvoje venkova z 15 na 35 %, což umožnilo nasměrovat více prostředků na investice, inovace, nákup techniky a podporu méně příznivých oblastí;
- zajištění historicky nejvyšší úrovně rozpočtu kapitoly MZe s 52 mld. Kč, v čemž bylo téměř 5 mld. Kč národních podpor, například pro chovy dojníc, prasat a nosnic, ozdravení chovů a nákup plemenných zvířat, pro včelařství, restrukturalizaci sadů atd;
- zvýšení vratky spotřební daně pro minerální oleje spotřebované v prvovýrobě a její rozšíření na živočišnou výrobu v objemu 1,8 mld. Kč;
- prosazení podpory citlivých rostlinných komodit a živočišné výroby v rámci přímých plateb a Programu rozvoje venkova;
- nové dotační podpory pro pěstitele konzumních brambor, chmele, ovoce a zeleniny;
- zkrácení informační povinnosti hlášení dovozů u zboží živočišného původu, spolupráce s dozorčími a kontrolními orgány pro zamezení nekvalitních a dumpingových dovozů;
- prosazení novely zákona o významné tržní síle, který řeší dodavatelско-odběratelské vztahy;
- schválení nových dotačních podpor pro chovatele dojeného skotu, prasat a drůbeže;
- prosazení norem pro tzv. „Českou potravinu“ a cílená podpora kvalitních a regionálních potravin;
- podpora pro režim jakosti pro zpracovatele a prvovýrobce mléka;
- prosazení záchranných balíčků pro chovatele prasat a dojeného skotu a jejich národní kofinancování v plné výši s celkovým objemem téměř 1,2 mld. Kč;
- prosazení odškodnění pro pěstitele a chovatele za sucho v roce 2015 s celkovým objemem 1,2 mld. Kč;
- prosazení odškodnění pro pěstitele ovoce za jarní mrazy v roce 2016 v celkové výši 350 mil. Kč;
- narovnání podnikatelského prostředí pro výrobce vína schválením novely zákona;
- podpora novely veterinárního zákona, která umožní chovateli provádění některých úkonů a podávání léčiv;
- nalezení kompromisu ve stanovení zranitelných oblastí a zmírnění požadavků nitrátové směrnice podle požadavků zemědělské praxe.

Co bychom chtěli dále dokázat?

- Společně s partnery z dalších členských zemí jednáme na unijní úrovni o zajištění rovných podmínek pro naše zemědělce.
- Zajistit nastavení rovného principu poskytování podpor mířících k zemědělcům z rozpočtů členských zemí, pro jejichž objem a strukturu není jednotný systém.
- Zasadit se o takovou reformu Společné zemědělské politiky, která nasměruje dotační podporu a investice na rozvoj aktivně hospodařících zemědělců.
- Prosadit do programu příští vlády výslovnou podporu rezortu zemědělství s cílem zajistit dlouhodobou potravinovou soběstačnost České republiky v komoditách, které jsou u nás tradiční a umíme je vyrobit.
- Nastavit cílenou podporu komodit náročných na práci, investice a zaměstnanost.
- Prosadit podporu investic na konkurenceschopnost a udržitelnost podnikání s řešením témat generační obměny či ochrany půdní úrodnosti.
- Konceptně a racionálním hospodařením řešit pro další generace nejenom zajištění potravinové soběstačnosti, ale také klimatické výzvy se zaměřením na ochranu půdy, vodních zdrojů a krajiny.
- Zajistit důslednou legislativní ochranu půdního fondu před dalším zabetonováním krajiny a devastace orné půdy. Prosadit zákon na ochranu půdy před spekulativními nákupy.
- Zajistit důstojné podnikání v méně příznivých oblastech.
- Pracovat na další ochraně domácího trhu před dumpingovými dovozy a na ochraně dodavatelů před nekalými praktikami obchodních řetězců.
- Zásadně zjednodušit a snížit brusselskou a národní administrativu a byrokratický systém kontrol.
- Komunikovat s mladou generací o významu a přínosech zemědělství a potravinářství s cílem představit atraktivnost oborů a získat tak zájemce o studium a práci.
- Obhájit naše postavení u české veřejnosti a popularizovat venkov a zemědělství v celé jeho šíři u nastupující generace.

Vaše Agrární komora ČR

Proč se stát naším členem?

- ▶ Agrární komora ČR sdružuje zemědělské podnikatele všech velikostí a výrobního zaměření. Respektuje zájmy všech sektorů a usiluje o jejich rozvoj.
- ▶ Agrární komora ČR je nadstranickou, neziskovou organizací, která jedná se všemi aktéry, kteří se podílejí na formování a implementaci zemědělské politiky bez ohledu na aktuální obsazení rezortu.
- ▶ Jedině společně mohou zemědělci aktivně vytvářet zemědělskou politiku a úspěšně posilovat prestiž oboru u široké veřejnosti.

Jak se stát naším členem?

Všechny podrobnosti naleznete zde:

www.agrocr.cz/chcisestatclenem

Kontaktujte naše pracoviště v Olomouci
Blanická 3, Olomouc 779 00, tel: 585 222 517

Kontaktujte naše pracoviště v Praze
Počernická 272/96, Praha 10, 108 00, tel: 296 411 180

Nebo navštivte Vám nejbližší okresní agrární komoru.
Seznam naleznete na portále Agrární komory
www.akcr.cz/krajske-ak

XXII. SNĚM BILANCOVAL 20. BŘEZNA 2014 ČINNOST ZA TŘÍLETÉ VOLEBNÍ OBDOBÍ

KONSTATOVAL, ŽE BYLO Z HLEDISKA TVORBY PODNIKATELSKÉHO DŮCHODU PRO ČESKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ ÚSPĚŠNÉ, ŽE VŠAK PŘES VŠECHNA DOSUD PŘIJATÁ OPATŘENÍ DOCHÁZÍ K PROHLUBOVÁNÍ STRUKTURÁLNÍ NEROVNOVÁHY MEZI ROSTLINNOU A ŽIVOČIŠNOU PRODUKCI, DOCHÁZÍ DÁL K ROZEVÍRÁNÍ CENOVÝCH NŮŽEK MEZI CENAMI ZEMĚDĚLSKÝCH POTŘEB A CENAMI ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ, DÁL ROSTE VÝVOZ PRVOTNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH SUROVIN NA ÚKOR PRODUKTŮ S VYŠŠÍ PŘIDANOU HODNOTOU.

Zahájení Země živitelky v roce 2014 se za účasti ministra Mariana Jurečky a prezidenta republiky Miloše Zemana ujal tehdejší prezident komory Miroslav Toman.

Sněm požádal Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky, aby odsouhlasily návrh vlády na znovuzavedení zelené nafty, Vládu České republiky, aby odsouhlasila 25% podíl národního spolufinancování programů Plánu rozvoje venkova na roky 2014 až 2020 a ministra zemědělství České republiky, aby rozhodl o implementaci pravidel Společné zemědělské politiky Evropské unie do našich národních předpisů tak, aby všechna

opatření směřovala k naplnění přijaté „Strategie pro růst českého zemědělství a potravinářství“.

Sněm schválil návrh změn Statutu, volebního řádu, jednacího řádu představenstva a jednacího řádu AK ČR včetně změn, které vyplynuly z diskuse a výsledky voleb – byli zvoleni:

- prezident Miroslav Toman, prezident Potravinářské komory ČR
- viceprezident a předseda sněmovny

všeobecné Václav Hlaváček, předseda RAK Jihomoravského kraje
- viceprezident a předseda sněmovny
společenstev Bohumil Belada, místopředseda představenstva Farmtec, a.s.

ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA za sněmovnu všeobecnou

- Vladimír Dosoudil, Olomoucký kraj
- Robert Erlebach, Liberecký kraj
- Jan Hašek, Zlínský kraj
- Václav Hlaváček, Jihomoravský kraj

- Václav Kaněra, Jihočeský kraj
- Josef Kubiš, Praha
- Jiří Neudörfl, Středočeský kraj
- Miroslav Novák, Ústecký kraj
- Leoš Říha, Pardubický kraj
- Jaroslav Šíma, Plzeňský kraj
- Vladimír Tůma, Karlovarský kraj
- Václav Vala, Kraj Vysočina
- Jaroslav Vojtěch, Královéhradecký kraj
- Jan Zemek, Moravskoslezský kraj

za sněmovnu společenstev

- Bohumil Belada, Farmtec, a.s.
- Miroslav Drs, SHR, Agrární unie
- Jiří Horák, Asociace zahradnických společenstev
- Karel Horák, SHR, Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR
- Karel Chalupný, Českomoravský cukrovarnický spolek
- Michal Kovařík, Svaz pěstitelů chmele ČR
- Tomáš Kreutzer, Potravinářská komora ČR
- Jindřich Macháček, Svaz chovatelů prasat Čech a Moravy
- Martin Pýcha, Zemědělský svaz ČR
- Kamil Surovák, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů
- Roman Šustáček, Svaz chovatelů českého strakatého skotu
- Libor Vaněček, UNILES, a.s.
- Martin Volf, Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
- Jiří Zelenka, Unie chovatelů hospodářských zvířat

ČLENOVÉ DOZORČÍ RADY

- Vladislav Hájíček, Družstvo AGRA Březnice
 - Miloslav Chlan, Ústřední bramborářský svaz
 - Václav Kuba, ZD Haňovice
 - Martin Ludvík, Ovocnářská unie ČR
 - Jaroslav Mikoláš, LUPOFYT Chrástany, s.r.o.
 - Josef Mlateček, AGROSPOL Hostovice, a.s.
 - Jan Ptáček, Žihelský statek, a.s.
 - Božik Severin, AGRIA Drásov, s.r.o.
 - Dagmar Tůmová, Českomoravská drůbežářská unie
 - Pavel Veselý, Agrodružstvo Lhota pod Libčany
 - Zdeněk Kubiska, ZZN Pelhřimov
- Dozorčí rada na 1. schůzi zvolila svého předsedu Pavla Veselého

XXIII. SNĚM HODNOTIL 12. BŘEZNA 2015 V OLOMOUCI PRVNÍ ROK VOLEBNÍHO OBDOBÍ

BYL DOSAŽEN DOSUD NEJVYŠŠÍ PODNIKATELSKÝ DŮCHOD V NOVODOBÉ HISTORII ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ V DŮSLEDKU PŘEVAŽUJÍCÍCH PŘÍZNIVÝCH TENDENCÍ NAD NEGATIVNÍMI VLIVY A PODAŘILO SE VYJEDNAT KOMPROMISNÍ ŘEŠENÍ V IMPLEMENTACI PRAVIDEL SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY EU NA OBDOBÍ 2014–2020 DO NÁRODNÍCH PŘEDPISŮ ČR, KTERÉ VŠAK NEZARUČUJE BUDOUCÍ KONKURENCESCHOPNOST VŮČI OKOLNÍM ZEMÍM S VYŠŠÍM PODÍLEM NÁRODNÍHO SPOLUFINANCOVÁNÍ.

Sněm požádal Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky, aby schválily novelu zákona o významné tržní síle, vládu České republiky, aby umožnila vyšší národní spolufinancování opatření Společné zemědělské politiky EU na úrovni, která by se přiblížila okolním státům, minimálně na úrovni 35 %, a ministra zemědělství České republiky, aby v připravované dlouhodobé koncepci zemědělství zvýhodnil podporu investic, rozhodl o degresivitě plateb na výměru pozemků v LFA a o redistribuci uspořené prostředků do obálky LFA, o zpřísnění národní formulace aktivního zemědělce, prosadil vybrané návrhy Svazu vinařů ČR proti černému obchodu s vínem a zabezpečil přípravu záchranných opatření pro případ silných negativních dopadů na chovatele a mlékárny po

zrušení mléčných kvót a zasadil se o založení Fondu těžce pojištělých rizik zákonou formou. Dále aby umožnil přípravu a alokaci finančních prostředků z národních zdrojů na podporu dobrých životních podmínek drůbeže, zasadil se o vypracování komplexu opatření k řešení důsledků klimatických změn a o návrh zákona řešící problematiku prodeje zemědělské půdy ve prospěch těch, kteří na ní hospodaří a o zpřísnění podmínek pro zábory zemědělské půdy.

Sněm kromě jiného schválil volby dalších viceprezidentů. Byli zvoleni za sněmovnu všeobecnou – Ing. Josef Kubiš a Ing. Leoš Říha, za sněmovnu společenstev – Ing. Martin Pýcha a Ing. Libor Vaněček

XXIV. SNĚM HODNOTIL 3. DUBNA 2016 V BRNĚ SITUACI VE 2. ROCE VOLEBNÍHO OBDOBÍ

V ROCE 2015 SE MEZIROČNĚ SNÍŽIL PODNIKATELSKÝ DŮCHOD O VÍCE JAK 27 % A VYSOKÁ ZÁVISLOST ODVĚTVÍ NA PODPORÁCH PŘETRVALA, ZŮSTÁVÁJÍ VYSOKÉ DOVOZY PŘEDEVŠÍM VEPŘOVÉHO MASA, VAJEC, SÝRŮ, OVOCE, ZELENINY A DALŠÍCH, ZEJMÉNA ZPRACOVANÝCH PRODUKTŮ A PŘEVAŽUJE VÝVOZ PRVOTNÍCH SUROVIN.

V rámci programu Bílé plus jsme přivezli děti na farmu.

Podařilo se vyjednat další 10% zvýšení národního spolufinancování v Programu rozvoje venkova z 25 % na 35 %, zvýšení objemu národních podpor i rozšíření podpor na citlivé komodity a posílení rozpočtu PGRLF. Přetrvává krize zejména v chovu dojného skotu, prasat a drůbeže, kdy navržená opatření jsou projednávána a realizována příliš pomalu. Sněm vyslovil zásadní neshodu s navrhovaným rozdělením kompenzací za suchu.

Sněm požádal Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky, aby schválily novelu veterinárního zákona, novelu zákona o rostlinolékařské péči a schválily rozšíření vratky spotřební daně z nafty spotřebované v živočišné výrobě. Vládu České republiky, aby se zabývala konkurenceschopností českého zemědělství i potravinářství a zvážila sní-

žení daně z přidané hodnoty u potravin na úroveň deseti procent. Dále sněm požádal ministra zemědělství České republiky, aby urychlil realizaci mimořádných opatření k pomoci ohrožených odvětví, zejména produkce mléka, chovu prasat, drůbeže a výplatu částečné kompenzace důsledků mimořádného sucha v roce 2015, prosazoval koncepční a dlouhodobé řešení v odvětví mléka a vepřového masa na evropské úrovni, prosadil zintenzivnění meziresortní spolupráce dozorových orgánů, projednal zapojení pojišťoven do vytváření finančních zdrojů pro Fond těžce pojištělých rizik, zasadil se o vytvoření Marketingového fondu, zvážil pozastavení projednávání novely zákona o myslivosti, zasadil se o dokončení prací na generelu vodního hospodářství státu a vypracování adaptačních opatření, přijal zpřesnění formulace aktivního zemědělce, do pra-

videl investičních dotací zařadil bodové zvýhodnění pro žadatele hospodařících v katastrech vyhodnocených jako výrazně ohrožené suchem a dále respektoval návrhy představenstva Agrární komory ČR z 28. 4. 2016 k nastavení preferenčních kritérií PRV, usiloval o zachování stávajícího rozměru LFA oblastí a přijal odstupňovanou podporu podle faremních systémů, prosadil mimořádná opatření s kůrovcem, přijal nové národní dotační programy na podporu dobrých životních podmínek paseného skotu a výkrmu býků a chovu prasat, snížil administrativní zátěž zemědělských podnikatelů při kontrolách plnění podmínek Cross compliance, DZES a na evropské úrovni prosadil zařazení prasat mezi tzv. citlivé komodity a na národní úrovni zastavil propad soběstačnosti v komoditě prasata. Sněm uložil představenstvu připravit novelizaci příspěvkového řádu.

XXV. SNĚM DNE 16. BŘEZNA 2017 KONSTATOVAL,

ŽE SE PODAŘILO ZEJMÉNA ZAŘAZENÍ POSTUPNÉHO DOSAŽENÍ PŘIMĚŘENÉ POTRAVINOVÉ SOBĚSTAČNOSTI ČR V ZÁKLADNÍCH KOMODITÁCH, ROZŠÍŘENÍ VRATKY SPOTŘEBNÍ DANĚ Z NAFTY NA ŽIVOČIŠNOU VÝROBU, LESNÍ VÝROBU A RYBÁŘSTVÍ, NASTAVENÍ MINIMÁLNÍCH ČINNOSTÍ PRO TTP I ORNOU PŮDU, NOVELIZACI ZÁKONA O VÝZNAMNÉ TRŽNÍ SÍLE, ZPRACOVÁNÍ GENERELU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ.

XXV. sněm zvolil současné vedení Agrární komory.

Přetrvávaly však negativní vlivy, které oslabují konkurenceschopnost českého zemědělství, zejména i přes všechna přijatá opatření se stále podněcuje spíše jednoduchá rostlinná výroba s minimální zaměstnaností, opatření k řešení krize v živočišné výrobě jsou realizována s velkým zpožděním, obchodní řetězce dál zvyšují dovozy a neseriózní způsoby jednání, rychle rostou environmentální a spekulativní tlaky, byrokracie dopadající na zemědělce se stává neúnosnou, v provozu nadále trvá nedostatek odborných pracovníků.

Sněm požádal Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky, aby dokončily schválení novel veterinárního zákona a zákona o rostlinolékařské péči a přijmuly zákon o prodeji zemědělské půdy, vládu České republiky, aby se zabývala konkurenceschopností českého zemědělství i potravinářství, snížila daně z přidané hodnoty u potravin na úroveň Rakouska nebo Německa, umožnila daňové úlevy pro živočišnou výrobu a speciální rostlinné komodity.

Sněm také požádal ministra zemědělství České republiky, aby podpořil realizaci priorit Agrární komory České republiky:

I. Priority na evropské úrovni

Prosazovat národní zájmy České republiky v rámci vyjednávání o reformě Společné zemědělské politiky po roce 2020.

II. Priority na národní úrovni

1. Zvýšit kofinancování investičních programů PRV z národních zdrojů, a to až na 50 %.
2. Prosadit schválení zákona o prodeji zemědělské půdy k omezení spekulativních nákupů.
3. Důsledně kontrolovat dodržování zákona o významné tržní síle. Zvýšit podíl českých potravin v tuzemském maloobchodu na minimálně 75 %.
4. Ustavit tzv. Marketingový fond na propagaci tuzemské zemědělské a potravinářské produkce.
5. Podpořit vznik Fondu těžkopojistelných rizik za rovných podmínek pro zúčastněné subjekty.

6. Rozšířit na zemědělských odborných školách výuku odborných předmětů a posílit rozsah praxe.
7. Navýšit finanční alokaci pro PGRLF na nejméně 2 miliardy ročně.

Dále požádal ministra životního prostředí České republiky, aby dořešil kompenzace újmy systému hospodaření v pásmech hygienické ochrany vod.

Představenstvu Agrární komory sněm uložil usilovat o zavedení povinného členství v Agrární komoře České republiky a upravit volební řád AK ČR.

Sněm kromě jiného schválil výsledky voleb. Byli zvoleni:

- prezident – Ing. Zdeněk Jandajsek, CSc.
- viceprezident a předseda sněmovny všeobecné, Ing. Josef Kubiš
- viceprezident a předseda sněmovny společenských, Ing. Bohumil Belada
- viceprezident za sněmovnu všeobecnou Ing. Václav Hlaváček, CSc.

- viceprezident za sněmovnu všeobecnou Ing. Leoš Říha
- viceprezident za sněmovnu společenských RNDr. Vladimír Veselý
- viceprezident za sněmovnu společenských Ing. Martin Pýcha

ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ZA SNĚMOVNU VŠEOBECNOU

- Blažek Josef, Ing.
- Brandl Pavel, Ing.
- Dosoudil Vladimír, Ing.
- Erlebach Robert, Ing.
- Hlaváček Václav, Ing. CSc.
- Juroš Lumír, Ing.
- Kaněra Václav, Ing.
- Kubiš Josef, Ing.
- Neudörfl Jiří, Ing.
- Novák Miroslav
- Říha Leoš, Ing.
- Šíma Jaroslav, Ing.
- Šnejdrla Jindřich, Ing.
- Vojtěch Jaroslav, Ing.

ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ZA SNĚMOVNU SPOLEČENSTEV

- Belada Bohumil, Ing.
- Drs Miroslav
- Horák Karel, Ing.
- Ludvík Martin, Ing.
- Luka Josef, Ing.
- Mikoláš Jaroslav, Ing.
- Mílek Jiří, Ing.
- Pýcha Martin, Ing.
- Studený Stanislav, Ing.
- Šašek Otakar, Ing.
- Toman Miroslav, Ing.
- Veselý Vladimír, RNDr.
- Volf Martin, Ing.
- Zelenka Jiří, Ing.

ČLENOVÉ DOZORČÍ RADY

- Veselý Pavel, Ing.
 - Kubiska Zdeněk, Ing.
 - Severin Božik
 - Hájíček Vladislav, Ing.
 - Měsíková Milada, Ing.
 - Mlateček Josef, Ing.
 - Horák Jiří, Ing.
 - Částka Zdeněk, Ing.
 - Chalupný Karel, Ing.
 - Buňka Miloš, Ing.
 - Musil Zdeněk, Ing.
- Dozorčí rada na 1. schůzi zvolila svého předsedu Ing. Pavla Veselého.

XXVI. SNĚM AGRÁRNÍ KOMORY BILANCOVAL 8. DUBNA 2018 V BRNĚ

PODAŘILO SE ZEJMÉNA PROSADIT STANOVISKO VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY K NÁVRHŮM EVROPSKÉ KOMISE NA SPOLEČNOU ZEMĚDĚLSKOU POLITIKU EU PO R. 2020, KTERÉ OBSAHUJE VĚTŠINU NAŠICH POŽADAVKŮ, ZÍSKAT PODPORU NEVLÁDNÍCH ORGANIZACÍ ZEMÍ VISEGRÁDSKÉ ČTYŘKY A DALŠÍCH ZEMÍ, ZAŘADIT POSTUPNÉ DOSAŽENÍ PŘIMĚŘENÉ POTRAVINOVÉ SOBĚSTAČNOSTI A ZVÝŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI DO PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ NOVÉ VLÁDY, PROSADIT PODPŮRNÁ OPATŘENÍ V ŽIVOČIŠNÉ VÝROBĚ A U SPECIÁLNÍCH PLODIN, KTERÁ ZAČÍNÁJÍ PŮSOBIT, NAVÝŠENÍ NÁRODNÍCH DOTACÍ NA R. 2018, PROSADIT ZVÝŠENOU VRATKU SPOTŘEBNÍ DANĚ.

Přetrvávaly negativní vlivy, které oslabují konkurenceschopnost českého zemědělství – výrazně nižší objem živočišné výroby, dále se prohloubila závislost odvětví zemědělství na dotacích, nepokročilo se v rovnoměrnější a spravedlivější dělbě marží, rychle rostou spekulativní nákupy zemědělské půdy, nedaří se prosadit Marketingový fond, Lesnicko-dřevařský fond a Fond těžko pojistitelných rizik, není dořešena kompenzace újm při hospodaření v pásmech hygienické ochrany vod, systém zaměstnávání zahraničních pracovníků je zdoluhavý a nepokročilo se ve snížení administrativní zátěže.

Sněm požádal Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky, aby přijali zákon o prodeji a pronájmu zemědělské půdy, Vládu České republiky, aby se zabývala situací v nesoběstačnosti potravinami, konkurenceschopnosti českého zemědělství, přijala nezbytná opatření a intenzivně se zabývala kalamitní situací v českých lesích, ministra zemědělství České republiky, aby nepolevil v hledání spojenců v členských státech i bruselských strukturách EU k prosazení národních zájmů České republiky v reformě Společné zemědělské politiky EU po r. 2020, prosadit nezbytná opatření k ochraně zemědělské půdy a zvyšování její úrodnosti, zaměřit podpory na subjekty, které se zemědělstvím živí, podpořit široké uplatnění precizního zemědělství, podnikl další kroky k vyváženosti hospodářské soustavy odvětví zemědělství, prosazoval přiblížení výše národních podpor starým zemím EU, předložil k projednávání návrh zákona o prodeji a pronájmu zemědělské půdy, zasadil se o prodloužení a další rozšíření zelené nafty po roce 2018, společně se zainteresovanými resorty ustavil účinné plošné kontroly při dovozu potravin, vyhodnotil dosavadní účinnost podpor z Plánu rozvoje venkova, soustředil je na nejefektivnější investice při zjednodušení jejich poskytování, ve spolupráci se zainteresovanými resorty a institucemi zpracoval podmínky pro fungování Fondu těžko pojistitelných rizik, prosadil rozšíření výuky odborných předmětů

a rozšíření praxe na zemědělských a lesnických školách, urychleně vydal novelu prováděcí vyhlášky k zákonu o rostlinolékařské péči, s ohledem na nebezpečné šíření Afrického moru prasat (AMP) vyhlásil zástřelné u divokých prasat na celém území ČR.

Dále sněm požádal ministra životního prostředí České republiky, aby v souvislosti se změnou klimatu přistoupil k dynamičtějšímu a méně konzervativnímu pojetí ochrany přírody, využil finanční prostředky resortu ke kompenzaci újm z hospodaření v pásmech hygienické ochrany vod a újm ze záchranných programů živočichů a rostlin a dalších ochranných opatření, v souvislosti

se změnou klimatu, zejména úbytkem srážek, umožnil pro obnovu lesů široké využití domácích dřevin a dlouhodobě prověřených nepůvodních dřevin, umožnil regulaci chráněných živočichů.

Představenstvu AK ČR bylo uloženo připravit na XXVII. Sněm Agrární komory České republiky změnu základních dokumentů včetně zákona o Agrární a Hospodářské komoře ČR. Krajským, regionálním a okresním agrárním komorám a členským společenstvům Sněm AK ČR uložil kromě jiného zvýšit zapojení členstva do sítě evropského zjišťování dat v zemědělství FADN a zvýšit zapojení členů do sítě pro sledování klimatických

změn. Členské základně AK ČR bylo uloženo systematicky pracovat na propagaci českého zemědělství s důrazem na ekonomiku ekologické ochrany.

Za čtvrtstoletí existence byla vybudována silná nevládní a nepolitická agrární organizace, která si vydobyla významné postavení při obhajobě zájmů českých zemědělců, potravinářů a lesníků doma i na evropské úrovni. Mnoho bylo vykonáno, mnoho úkolů před komorou stojí. Nezbyvá, než Agrární komoře České republiky popřát další úspěchy v jejím působení, které je stanoveno zákonem z roku 1992.

Texty zpracoval Ing. Jan Záhorka, poradce prezidenta AK ČR

17. Agrární ples v únoru 2018 zahájili Jiří Milek, ministr zemědělství, Milan Štěch, předseda Senátu a Zdeněk Jandajsek prezident AK ČR, průvodkyní večera byla Štěpánka Duchková.

MEZI PRIORITY KONSORCIA NEVLÁDNÍCH ORGANIZACÍ, ZEMĚDĚLSKÝCH A POTRAVINÁŘSKÝCH PODNIKŮ Z ČESKÉ REPUBLIKY A SLOVENSKA PRO REFORMU SZP PO ROCE 2020

1) Zajištění odpovídajícího rozpočtu pro SZP 2020+ v rámci nového VFR.

- Pro SZP je vyčleněno 365 mld. €, což je v běžných cenách přibližně o 5 % méně ve srovnání se současným obdobím.
- Ve stálých cenách však dojde k poklesu podpor až o 15 %.
- V I. pilíři by to znamenalo krácení o 12 %, ve II. pilíři až 27 %.
- Hrozí ztráta konkurenceschopnosti zemědělství v EU, renacionalizace a fragmentace SZP.

2) Nastavení spravedlivých podmínek poskytování podpor v rámci SZP, jež nebudou vytvářet nerovnosti mezi zemědělci na základě velikosti.

- Odmítáme zavedení povinného zastropování přímých plateb na úrovni 100 tis. € včetně tří degresivních pásem v rozmezí 60 až 100 tisíc. Nesouhlasíme se započtením eko-plateb a plateb VCS do výpočtu limitu pro zastropování.
- V ČR je průměrná výměra zemědělského podniku 130 ha, v případě započtení ekoplatby a VCS (201 €) se bude degresivita či případné zastropování týkat podniků již nad 300 hektarů, a dokonce ještě podniků menších v případě, že pobírají platby VCS (mají

živočišnou nebo speciální rostlinnou výrobu).

- Průměrná velikost zemědělského podniku na Slovensku je vyšší než 80 ha. Zastropování přímých plateb na úrovni 100 000 € bez započtení osobních nákladů by se na Slovensku dotklo 793 zemědělských podniků, přičemž suma, která by podléhala zastropování či degresi dosahuje 141 300 000 €, při započtení reálných osobních nákladů by to bylo 213 subjektů se zastropovanou sumou 18 500 000 €. Pokud bychom počítali také VCS platby, dopad by byl ještě podstatně větší.
- Tyto podniky v České republice i na Slovensku zaměstnávají valnou většinu pracovníků v zemědělství, jsou zodpovědné za více než 90 % zemědělské produkce a jako poslední drží již tak v porovnání se sousedními státy velmi málo intenzivní živočišnou výrobu, bez které hrozí vážné dopady na životní prostředí.

3) Zachování úrovně finanční obálky pro VCS (podílu obálky přímých plateb na citlivé komoditě)

- Citlivé komodity (speciální rostlinná výroba a živočišná výroba) přispívají

k vytváření a udržení pracovních míst na venkově a tvorbě přidané hodnoty.

- Citlivé komodity mají pozitivní efekt na půdní úrodnost a schopnost zadržení vody v krajině, biodiverzitu a životní prostředí jako celek.
- Požadujeme proto naopak navýšení podílu obálky VCS na obálce přímých plateb až na 25 %.

4) Nová SZP musí přispět k větší konkurenceschopnosti EU jako celku a přispívat k harmonizaci vývoje napříč členskými státy.

- SZP by měla být skutečně společnou politikou.
- Požadovat stropování národních dotací.
- Nedopustit vytváření dalších nerovností ať už v důsledku aplikace nového prováděcího mechanismu nebo redistribuce podpor.
- Požadovat i pro žadatele o eko-platby minimální objem produkce uvedené na trh.
- Nastavit fixní pravidla pro kofinancování II. pilíře, aby v souvislosti s krácením rozpočtu nedocházelo k další renacionalizaci SZP,
- Tempo externí konvergence plateb považujeme za nedostatečné, požadujeme proto do konce programovacího

období 2021–2027 dosažení úplné konvergence plateb. Zároveň nesouhlasíme se začátkem procesu konvergence plateb až od roku 2022. Požadujeme, aby v rámci konvergence byly poměrným systémem nadprůměrné platby krácené a poskytnuté tam, kde platby průměru nedosahují.

POZICE KONSORCIA

1) Financování

- Základním předpokladem pro to, aby mohla SZP plnit očekávání veřejnosti, je zachování silného rozpočtu pro zemědělství z prostředků Evropské unie. Evropští zemědělci vyrábějí potraviny s vysokými standardy kvality, péče o krajinu a hospodářská zvířata, přičemž si musí zároveň udržet konkurenceschopnost na trhu.
- Jsme připraveni se solidárně a konstruktivně podílet na financování budoucího evropského projektu. Česká republika i Slovensko si, podle vyjádření nejvyšších představitelů svých vlád, dovede představit vyšší závazek ve formě dodatečného příspěvku k financování Víceletého finančního rámce za předpokladu, že nalezneme shodu na směřování a obecných prioritách EU a že novými rozhodnutími nebudeme

V lednu 2018 uspořádala komora v Bruselu seminář s prezentací svých témat do diskuze k podobě SZP po roce 2020.

vytvářet nové nerovnosti, které bychom obtížně občanům vysvětlovali.

2) Zastropování

- Nesouhlasíme s argumentem Evropské komise o nespravedlivém rozdělení dotačních podpor a návrhem povinného zastropování přímých plateb. Zastropování/degresivita přímých plateb by měly být pro členské státy dobrovolné. Každý členský stát si na základě vlastní analýzy vybere, zda je v jeho případě vhodnější (s ohledem na strukturu sektoru a administrativní náročnost) aplikovat zastropování, degresivitu, či redistributivní platbu.
- Přestože EK předpokládá možnost odpočtu mzdových a sociálních nákladů, navržené opatření:

- 1) je obtížně vykazovatelné v praxi (stálí vs. sezónní pracovníci atd.),
- 2) vzhledem k rozdílné výši mezd vytváří další nerovnosti mezi členskými státy, neboť výše mzdových nákladů se v jednotlivých ČS výrazně liší,
- 3) neúnosně a asymetricky zvýší administrativní zátěž jak pro příjemce, tak pro státní administrativu v ČR a na Slovensku.

Výše uvedené jde příkře proti ambici EK ke zjednodušení SZP a navíc započtení průměrných mezd namísto reálných nákladů demotivuje zaměstnavatele zvyšovat mzdy v sektoru.

- Naprosto odmítáme započtení eko-plateb a plateb VCS do výpočtu limitu pro degresivitu/zastropování. Paradoxně tak trestáme zemědělce, kteří lépe chrání životní prostředí, případně provozují živočišnou či speciální rostlinnou výrobu. Cílem reformované SZP by naopak měla být vyšší podpora těchto odvětví vzhledem k tomu, že vytvářejí vyšší přidanou hodnotu a pracovní místa na venkově.
- Jsme však ochotni diskutovat o zavedení jednoduchého systému redistributivní platby, tedy vyšší finanční podpory na první hektary zemědělské půdy (např. na prvních 40–100 ha) bez současného zastropování nebo zavedené degresivity. Toto opatření zajistí spravedlivý přístup k dotacím různým velikostem zemědělských podniků a současně umožní omezit propad výroby u středních a větších podniků.

3) Nová SZP

- Společná zemědělská politika musí zůstat politikou společnou. Evropská komise nesmí dovolit rozdílnou míru národních podpor (renacionalizaci SZP), které vedou k nerovným podmínkám na jednotném trhu. SZP by neměla vytvářet další prostor pro ČS k narušování konkurenceschopnosti na vnitřním trhu (často prostřednictvím národních podpor a úlev), ale zaměřit se spíše na podporu zvyšování konkurenceschopnosti EU jako celku vůči třetím zemím.

V rámci Země žitelky jsme pořádali konferenci k návrhům SZP po roce 2020. prvního bloku jednání se účastnil europoslanec Pavel Telička, ministr zemědělství Marian Jurečka, prezident AK ČR Zdeněk Jandajsek a prezident PK ČR Miroslav Toman.

V Bruselu jednáme dlouhodobě, jak dokládá účast Jana Záhorky, tehdejšího tajemníka komory, který se zde v květnu 2005 setkal s českým zástupcem v COPA-COGECA Karlem Matouškem.

- Program rozvoje venkova by neměl narušovat jednotný trh. Přestože má dojít k dalšímu přesunu pravomocí členskými státy, měla by být zároveň nastavená pravidla nejen pro minimální, ale i maximální míru kofinancování. V současné době mohou bohatší státy kofinancovat Program rozvoje venkova až trojnásobnou částkou ve srovnání s některými chudšími státy. Podle na-

šeho názoru by procento kofinancování PRV mělo být nastaveno fixně, aby se v souvislosti s krácením rozpočtu PRV nezvrhlo v souboj státních rozpočtů.

- Nová Společná zemědělská politika by měla vytvářet podmínky pro vyrovnaný rozvoj venkovských oblastí. Veřejná podpora a především dekaplované podpory (platba na první hektary) by měly směřovat k aktivním zeměděl-

cům, kteří se zemědělstvím živí a ve venkovském prostoru vytvářejí hodnoty a zaměstnanost. Nová definice pravého zemědělce (genuine farmer) na úrovni EU by měla být mnohem ambicióznější než dosavadní nastavení aktivního zemědělce. Nová Společná zemědělská politika by měla vytvářet podmínky pro efektivní hospodaření zemědělců, ne jenom vytvářet nová opatření bez podmínek, jako je udržitelnost a vytváření pracovních míst.

- Nová Společná zemědělská politika by v návaznosti na další iniciativy Evropské komise měla přispět k posílení postavení zemědělců v rámci výrobně-obchodní vertikály potravin. Členské země by na jednotném trhu měly přijmout taková pravidla, která zabrání nákupu odběratelů pod nákladové ceny a následný prodej pod ceny nákupní. Dále by v obchodních řetězcích by měl být stanoven minimální podíl lokální produkce.
- Nový prováděcí mechanismus nesmí vést k fragmentaci pravidel Společné zemědělské politiky. Je třeba jasně určit rozdělení kompetencí mezi členské státy a stanovit objektivní měřitelné indikátory, které povedou k harmonizovanému hospodářskému vývoji napříč Evropskou unií. Za tímto účelem podporujeme případné zavedení přechodného období pro implementaci nových pravidel.
- Reforma SZP by měla vést k jejímu zjednodušení. Prioritou by mělo být snižování administrativní zátěže, k čemuž by měla přispět také digitalizace podávání žádostí včetně vytvoření systémů, který bude zemědělce upozorňovat na blížící se termíny či nutnost vykonání určitého úkonu k splnění dotačních podmínek.

POTRAVINOVÁ SOBĚSTAČNOST A NEZÁVISLOST NA DOVOZECH

V SOUVISLOSTI S VÝKYVY NA TRZÍCH S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKY, VEJCI NEBO NAPOSLEDY JABLKY SE OPĚT OTEVÍRÁ TÉMA POTRAVINOVÉ SOBĚSTAČNOSTI. ŘADA NESPOKOJENÝCH OBČANŮ VIDÍ V NÁRŮSTU CEN SELHÁNÍ POLITIKŮ. JE TOMU SKUTEČNĚ TAK?

V posledních roce se po raketovém nárůstu cen některých potravin v mnoha médiích začíná skloňovat termín „potravinová soběstačnost“. Kolem tohoto konceptu však panuje celá řada nepodložených domněnek nebo polopравd a spíše než kultivovanou diskusi vzbuzuje jakákoli zmínka o potravinové soběstačnosti České republiky emoce jak u zastánců tohoto konceptu, tak i u jeho odpůrců. Racionální debata o potravinové soběstačnosti se přitom v době, kdy většinu médií zajímaly přemrštěné marže obchodních řetězců a nekonečné fronty zákazníků před vyprodanými regály, přímo nabízí.

Definice soběstačnosti

Co je potravinová soběstačnost? Nejprve je třeba říci, že v podmínkách volného trhu, ve kterém se Česká republika jako člen Evropské unie nachází, se jedná o relativní národohospodářský koncept, ke kterému by mělo směřovat strategické řízení zemědělské politiky, jež je v rámci České republiky částečně omezeno členstvím v Evropské unii, kde je zemědělství jedinou, takřka výhradně komunitární (tedy z Bruselu řízenou) politikou.

Potravinová soběstačnost České republiky tak v rámci jednotného trhu nemusí a ani nemůže být stoprocentní, nicméně zároveň nemůže klesat pod úroveň, která by mohla představovat akutní ohrožení obyvatel. Výroba domácích potravin bez nutnosti dovozu totiž představuje bezpečnostní pojistku pro případy přírodních katastrof, jako jsou povodně, hurikány, zemětřesení či vojenských nebo obchodních konfliktů, kdy mohou být dodávky potravin zastaveny, omezeny nebo může vzhledem k hyperinflaci dojít k nedostupnosti potravin pro nejzranitelnější vrstvy obyvatel.

Trh, nebo stát?

Koncept potravinové soběstačnosti bývá často podceňován a bagatelizován s odkazem na jeho zastaralost a neobhajitelnost v rámci volného trhu. Na druhou stranu se především mezi obyvateli s nižšími příjmy najde řada lidí, kteří jsou přesvědčeni o tom, že stát by měl výrobu potravin de facto řídit a přesně určovat množství potravin, které jsou uvedeny na trh. V praxi leží pravda někde uprostřed. Volný trh je z hlediska tvorby a relativního udržení blahobytu zatím tím nejlepším řešením, které teorie

i praxe ekonomie nabízí, zároveň však i ty nejliberálnější ekonomiky světa činí takové kroky, aby si alespoň částečnou potravinovou soběstačnost zajistily, ať už se jedná o přímou podporu zemědělců (v případě členských států EU nad rámec unijních podpor), nebo o ochranu domácích producentů tarifními či netarifními opatřeními. V případě členských států Evropské unie to může být soustředění kontrolních a dozorčích orgánů na dovozce s heslem: „Kdo hledá, najde“, v zemích mimo Evropskou unii lze jako příklad uvést různá embarga, fytosanitární či veterinosanitární omezení dovozu nebo doložky v rámci bilaterálních obchodních dohod.

V rámci Evropské unie by měla přiměřenou míru potravinové soběstačnosti jednotlivým členským zemím zajistit Společná zemědělská politika. Takové přinejmenším bylo její základní poslání krátce po jejím vytvoření na začátku šedesátých let. Garantovaná minimální cena a přibližně stejné výrobní podmínky však vedly k nadprodukcí potravin v západní Evropě a především k neufinancovatelnosti společné zemědělské politiky rozpočtem tehdejšího Evropského hospodářského společenství. Od takzvané MacSharryho reformy z roku 1992 se členské státy Evropské unie, která vzniká podpisem Maastrichtské smlouvy v témže roce, soustředí na odpoutání podpor od produkce (decoupling) v kombinaci se zajištěním příjmů zemědělců formou přímých podpor na plochu či v návaznosti na historickou produkci farmy.

Společná zemědělská politika by teoreticky měla být zasazena do širšího rámce jednotného trhu, ve kterém jsou ve všech členských státech zemědělcům poskytovány stejné podmínky včetně výše podpor, a rozhodovat by měla pravidla trhu, tedy za kolik (bez podpor) dokážou zemědělci potraviny vyprodukovat a za kolik je dokážou prodat. V praxi lze však v rámci Evropské unie o jednotném trhu jen obtížně hovořit vzhledem k rozdílné míře unijních podpor a především pak s ohledem na rozdíly v podpořích národních.

Na straně odbytu hrají velkou roli obchodní řetězce, které v některých

členských zemích Evropské unie, včetně České republiky, v současnosti ovládají téměř 90 % maloobchodu s potravinami a s ohledem na poptávku tak na trhu vytvářejí jakési úzké hrdlo. Vzhledem k jejich nadnárodnímu působení a potřebě sjednocování a racionalizace sortimentu s ohledem na náklady a logistiku se totiž tyto obchodní řetězce často obracejí na nákupní aliance či partnery, které znají ze svých mateřských zemí.

Klesající soběstačnost České republiky

Pozice dodavatelů potravin v zemích s vysokým podílem obchodních řetězců na maloobchodu se tak výrazně ztěžuje. V konečném důsledku dochází k vytlačování domácích zemědělců a potravinářů z trhu a k postupnému snižování potravinové soběstačnosti a orientaci zemědělců na neproduktivní zemědělství bez větších nákladů na vstupy včetně pracovní síly nebo produkci základních komodit na vývoz či nepotravinářské využití (řepka a kukuřice).

Se zvýšením hektarových výnosů nadále roste soběstačnost v obilovinách, které jsou však velmi často (až ze 40 %) určeny na vývoz, což se mimo jiné promítá v klesající výrobě vepřového a drůbežího masa. Nárůst produkce hovězího masa je dokladem extenzifikace výroby a přechodu některých zemědělců na pasení krav bez tržní produkce mléka. V praxi se však skot v živém vyváží do Německa, Rakouska a především do Turecka. Na domácím trhu se uplatňuje spíše horší maso z krav než výrazně dražší a kvalitnější maso z mladých býčků. „Ztrátový“ vývoz primární suroviny platí i pro surové mléko. Až třetina produkce se totiž každoročně exportuje do Německa, odkud jsou do ČR dováženy mléčné výrobky, jako jsou sýry, tvaroh nebo máslo. V posledních letech se tak výrazně propadá saldo v obchodní výměně mléčných výrobků a nastává situace, kdy více než 50 % těchto výrobků na pultech tvoří zahraniční produkce.

Jak jsou na tom ostatní členské země, například ve výrobě hovězího a vepřového masa? V relativních ukazatelích si Česká republika především v porovnání se státy „staré patnáctky“ vede poměrně

Tab. 1 – Relativní výroba vybraných komodit

Výroba mléka a masa v roce 2015	Česká republika	Polsko	SRN	Nizozemsko
Výroba mléka [l/100 ha]	75	76	170	680
Vepřové maso [kg/100 ha]	62	115	326	690
Hovězí maso [kg/100 ha]	21	25	71	208

Zdroj: ČSÚ, zpracování Agrární komora ČR

Tab. 2 – Vývoj produkce tuzemského zemědělství

Ukazatel, komodita	Rok 1936	Rok 1989	Rok 2004	Rok 2015
HZP (mld. Kč, stálé ceny roku 1989)	81	108	77	72
Dojnice (tisíce kusů)	1800	1200	436	360
Prasnice (tisíce kusů)	330	315	251	92
Nosnice (tisíce kusů)	5942 [r. 1945]	15 699	3 681	4 276
Drůbež (tisíce kusů)	29 000	199 000	322 000	243 765
Brambory (t)	7 878 616	2 421 765	861 798	604 348
Ovoce (t)	415 818	589 579	418 133	188 462
Zelenina (t)	253 499 [r. 1945]	573 655	287 989	247 200

Zdroj: ČSÚ, zpracování Agrární komora ČR

Upozornit na kvalitu české produkce jde i méně obvyklou formou, například soutěží v pití mléka na čas, jak tomu bylo v roce 2014 na Zemi živitelce.

špatně. Nizozemsko s téměř poloviční rozlohou a sedmnácti miliony obyvatel produkuje více než devětkrát více mléka v přepočtu na rozlohu. V přepočtu na jednoho obyvatele Nizozemci ročně vyprodukují 700 litrů mléka, zatímco v České republice tento ukazatel nedosahuje tří set. V sousedním Německu se produkce na hektar pohybuje kolem 170 litrů, produkce na obyvatele (vzhledem k vyšší hustotě zalidnění) kolem 400 litrů. Zarážející je také srovnání produkce vepřového masa na hektar a obyvatele se sousedním Polskem. Při téměř čtyřnásobné populaci a více než čtyřnásobné rozloze je celková produkce téměř osminásobná.

Jaké jsou trendy zemědělské výroby v České republice samotné? V současné době je hrubá zemědělská produkce přepočtená na stálé ceny roku 1989 nižší než v roce 1936, ve srovnání s rokem 1989 se vyprodukuje jen čtvrtina brambor, třetina zeleniny, méně než polovina ovoce a chová se jen třetina prasat a dojníc.

Negativní dopady

Jaké jsou negativní dopady klesající potravinové soběstačnosti? K jejich hlubšímu posouzení je si nejprve třeba uvědomit globální souvztažnosti. Celkovou soběstačnost České republiky určují tři hlavní proměnné – zemědělská výro-

ba, spotřeba potravin a růst populace. Jak bylo uvedeno výše, dochází v České republice spíše k dlouhodobému poklesu zemědělské výroby, spotřeba potravin stagnuje na hodnotě kolem 740 kilogramů na osobu a rok, přičemž vrcholu dosáhla na začátku devadesátých let. V souvislosti se změnou životního stylu bohatší společnosti se mění stravovací návyky (menší množství kvalitnějšího jídla) a potravinami se mírně méně plýtvá, než tomu bylo například před deseti lety. Poslední proměnná, nárůst obyvatelstva nehraje velkou roli přímo v kontextu České republiky, kde se od 1993 zvýšila populace o 2,6 %. V celém světě se nicméně za stejné období počet obyvatel zvýšil o téměř 40 % (z 5,2 miliardy na 7,3 miliardy). To by na první pohled nemuselo potravinovou soběstačnost České republiky ovlivňovat. Na stranu druhou se svět stále více globalizuje a jak víme z událostí posledního roku, nárůst poptávky na druhé straně zeměkoule může vést k tomu, že v České republice zdraží maslo.

Takzvané země BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika) společně tvoří 40 % světové populace. Zároveň vykazují jeden z nejvyšších a nejstabilnějších meziročních růstů hrubého domácího produktu – Indie více než 5 %, Čína více než 7 %. To dává vzniknout rostoucí světové střední třídě, která na

globálním trhu konkuruje i tuzemským spotřebitelům. Podle odhadů Godman Sachs bude v roce 2020 žít na světě 2,5 miliardy lidí s ročním příjmem mezi šesti a třiceti tisíci dolary ročně, z toho bude polovina žít v zemích BRICS. Kromě relativní finanční nedostupnosti potravin pro spotřebitele ze zemí, které si potraviny nedokážou samy vyrobit, existují ještě další negativní dopady potravinové nesoběstačnosti. Pokud se zaměříme na čistě ekonomickou dimenzi tohoto problému, pak by na jednom z prvních míst měla být přímá finanční ztráta z promarněných příležitostí. Příklad Nizozemska ukazuje, kolik potravin se dá vyrobit na poloviční rozloze. Lze samozřejmě argumentovat lepšími přírodními a klimatickými podmínkami – více než polovina území ČR spadá do méně příznivých oblastí. Nicméně rozdíl nemůže dosahovat téměř desetinásobku. Záporná bilance agrárního zahraničního obchodu, která v České republice dosahuje téměř 23 miliard korun a je tvořena z velké míry dovozem potravin, které jsme zde schopni vyprodukovat, do značné míry tento nevyužitý potenciál ukazuje.

Podobně je to s pracovními místy, kterých by efektivnější zemědělství bylo schopné vytvořit až 40 tisíc. Jedná se přitom ve velké míře o pracovní místa trvalá, které neohroží rozhodnutí

přestěhovat montovnu dále na východ nebo zpět do Německa a v sektoru je možné zaměstnat i relativně málo kvalifikovanou pracovní sílu, která je v rámci pracovního trhu velmi zranitelná. Neoproduktivní venkov se také snáze vylidňuje, což vede k jeho dalšímu zaostávání. Neobhospodařovaná krajina je navíc méně atraktivní a přiláká tak méně turistů. V neposlední řadě je nutné zmínit také dopady na životní prostředí, ať už je to snížená půdní úrodnost vinou nevyvážené zemědělské soustavy, snížená schopnost půdy jímat vodu kvůli nedostatku statkových hnojiv nebo negativní vliv kamionové dopravy na znečištění ovzduší výfukovými plyny.

Jak z toho ven?

Asi těžko může stát určovat, kolik se má čeho vyrobit a jak a za kolik se uvedené zboží může prodávat. Zároveň je však jasné, že volný trh, do kterého již bylo zasaženo vinou nejednotné implementace podmínek Společné zemědělské politiky v rámci jednotného trhu, dost dobře nedokáže zajistit rovnoměrnou produkci potravin a alespoň uspokojivou míru potravinové soběstačnosti ve všech členských zemích Evropské unie.

Na jedné straně je možné čekat na řešení přímo z Bruselu, který problém de facto způsobil a kde vládne silná lobby zemí, jako je právě výše zmíněné Nizozemsko nebo Německo. Zároveň by Česká republika měla usilovat o revizi Společné zemědělské politiky způsobem, který umožní podporu produkce potravin v místě spotřeby. To v případě tuzemského agrárního sektoru znamená alespoň částečné navázání podpor na výrobu posílením obálky pro citlivé komodity, zabránění zastropování dotací, které by se mohlo potenciálně týkat středních a větších zemědělců, přičemž průměrná výměra zemědělského podniku v ČR je 134 hektarů. Zároveň však téměř polovina žadatelů o dotace hospodářů na výměře nižší než 25 hektarů. Ve výsledku tedy hospodářů polovina žadatelů na přibližně 300 tisících hektarech, zatímco druhá polovina hospodářů na 3,2 milionech hektarů. Zastropování by tak mohlo mít na tuzemské zemědělství velmi negativní dopad.

Také je třeba investovat do technologií šetrných k životnímu prostředí a atraktivit obor pro nastupující generaci, což se může v obou případech podařit lepším využitím počítačů, chytrých telefonů a internetu v kombinaci s moderní agrotechnikou. Nakonec je nutné především vzdělávat zákazníka a propagovat tuzemské potraviny tak, aby na pultech obchodních řetězců dále nepřevládalo zahraniční zboží.

Jan Doležal, Agrární komora ČR

VÝVOJ HOSPODÁŘSKÝCH UKAZATELŮ ZEMĚDĚLSTVÍ A PROBLEMATIKA, KTEROU ŘEŠILY SNĚMY ZA UPLYNULÝCH 25 LET

Za dobu existence komory od r. 1992 ubylo 78 tis. ha zemědělské půdy, orné dokonce 216 tis. ha. To lze přirovnat k úbytku dvou okresů. Ještě tristnější situace je při porovnání s rokem vzniku Československé republiky 1920. Úbytkům nejzákladnějšího, životně důležitého výrobního prostředku se tedy zabránit nepodařilo. Co nejvíce zabrzdit zábory obhospodařované půdy by měl být nejvyšší prioritní zájem celé společnosti. Na druhé straně se o 15 %, tedy o 134 tis. ha zvýšila plocha trvalých travních porostů, tedy velmi zřejmě směřování k extenzitě, která vyžaduje k udržení hospodaření značné dotační prostředky. Z trvalých kultur zaznamenaly výrazný přírůstek výměry vinice.

Bilance půdy (vždy k 31. 12. v tis. ha)

rok	zemědělská půda	orná	chmelnice	vinice	TTP	nezemědělská půda	lesní *	vodní plochy *
1992	4283	3175	11	16	872	3603	2629	158
2017	4205	2959	10	20	1006	3682	2672	166
% 2017/1992	98	93	91	125	115	102	102	105
1920	5094	3814	8	6	1172	2894 *	2352 *	46 *
% 2017/1920	83	78	125	333	86	127	114	361

* uveden rok 1993

** uveden rok 1933 – hodnota zahrnuje jenom rybníky

Zdroj: ČSÚ

Výrazně se za 25 let změnila struktura osevních ploch, hektarové výnosy i celková sklizeň. Plocha obilovin se celkem snížila o 228 tis. ha, to je o 14 % a nárůst objemu sklizně je jen důsledkem růstu hektarových výnosů. U nejrozšířenější obiloviny pšenice rostla plocha, výnos i sklizeň. U druhé nejvýznamnější obiloviny ječmene docházelo ke značnému snižování plochy i sklizně. Nejvíce narostla plocha, výnos i sklizeň kukuřice na zrno. Snižování ploch obilovin se od r. 2002 koncentrovalo u žita, ovsa a především u ječmene.

Obiloviny – sklizňová plocha, hektarový výnos, sklizeň*

rok	obiloviny celkem			pšenice			ječmen			kukuřice na zrno		
	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)
1992	1583	4,15	6565	758	4,51	3413	636	3,95	2512	30	3,40	104
2017	1355	5,5	7457	832	5,67	4718	328	5,23	1712	86	6,84	588
index	86	133	114	110	126	138	52	132	68	287	201	565

* od r. 2002 pouze zemědělský sektor

Zdroj: ČSÚ

Z historického srovnání je bohužel vidět, že v roce 2017 byla hrubá zemědělská produkce celkem, rostlinná i živočišná ve stálých cenách k roku 1989, pod úroveň dosaženou v roce 1936. Úroveň celkové zemědělské produkce roku 1936 byla překonána pouze v letech 1992, 1993 a 1995, od té doby je nižší. Úroveň rostlinné produkce roku 1936 nebyla do současnosti překonána nikdy. Živočišná produkce byla v tomto srovnání vyšší v letech 1992 až 2003, tedy více jak deset let.

Historické srovnání zemědělské produkce ve stálých cenách (mld. Kč)

rok	produkce celkem	rostlinná produkce	živočišná produkce	rok	produkce celkem	rostlinná produkce	živočišná produkce
1936	80,9	42,5	38,4	2005	73,6	36,2	37,4
1992	85,0	35,8	49,3	2006	70,5	33,4	37,1
1993	83,1	37,4	45,7	2007	72,8	35,5	37,2
1994	78,1	34,7	43,4	2008	76,0	39,6	36,4
1995	82,0	35,7	46,3	2009	73,7	38,8	34,9
1996	80,9	36,4	44,5	2010	68,1	35,1	33,1
1997	76,8	35,1	41,7	2011	73,1	40,2	32,9
1998	77,4	34,5	42,8	2012	67,7	35,1	32,6
1999	77,8	36,2	41,6	2013	72,7	38,4	34,3
2000	74,3	33,7	40,6	2014	78,4	43,6	34,8
2001	76,1	35,4	40,7	2015	74,7	39,5	35,2
2002	72,5	32,5	40,2	2016	79,2	43,6	35,6
2003	67,2	28,1	39,1	2017*	75,5	39,1	36,4
2004	77,3	38,9	38,4				

* předběžné údaje

Zdroj: ČSÚ

Rostlinná produkce ve stálých cenách r. 1989 se od roku 2002 zvýšila o jednu pětinu, nejvíce okrasných dřevin o 530 %, řepky o 62 %, luštěnin o 54 %, vinných hroznů o 41 % a pšenice o 22 %. Snížila se především produkce ovoce o 39 % a brambor o 26 %. Velké změny ve struktuře rostlinné produkce nastaly v roce 1936.

Rostlinná produkce ve stálých cenách r. 1989 v tis. Kč

rok	Rostlinná produkce celkem	obiloviny	z toho			luštěniny	brambory	cukrovka	řepka	ovoce	zelenina	vinné hrozny	chmel	okrasné dřeviny a květiny
			pšenice	ječmen	kukuřice na zrno									
2002	32 483 041	14 195 305	7 732 946	3 764 370	1 602 208	316 678	1 990 741	1 801 259	3 050 992	1 719 304	1 096 570	453 456	644 200	610 000
2017*	39 083 586	15 514 472	9 436 410	3 595 785	1 529 074	488 991	1 475 482	2 067 775	4 928 762	1 044 604	1 027 224	638 188	679 679	3 843 341
% 2017/2002	120	109	122	96	95	154	74	115	162	61	94	141	106	630
1936	42 501 430	9 119 888	1 955 570	1 390 175	70 655	624 889	14 180 699	1 978 513	22 493	1 732 868	2 368 291	162 056	1 206 900	202 366
% 2017/1936	92	170	483	259	2 164	78	10	105	21 912	60	43	394	56	1 899

* předběžné údaje

Zdroj: ČSÚ

Živočišná produkce ve stálých cenách r. 1989 se na rozdíl od růstu produkce rostlinné snížila o 10 %, nejvíce produkce prasat o 47 %, stájových hnojiv o 22 %, králíků o 19 % a vajec o 12 %. Živočišná produkce se snížila i přesto, že u ostatních komodit došlo ke zvýšení. V historickém srovnání byla živočišná produkce v roce 2017 o 5 % nižší než v roce 1936 a rostlinná dokonce o 8 %. Největší propady jsou v tomto srovnání u brambor, zeleniny, chmele, ovoce, luštěnin, koz, stájových hnojiv, skotů a mléka.

Živočišná produkce ve stálých cenách r. 1989 v tis. Kč

rok	živočišná produkce celkem	skot a telata	prasata	ovce	kozy	drůbež	mléko	vejce	ryby	med	králíci	stájová hnojiva
2002	40 268 659	5 530 971	11 548 112	42 855	3 680	5 663 516	12 274 101	2 784 849	394 730	198 205	760 000	947 285
2017*	36 435 309	6 424 989	6 073 005	177 048	8 052	5 477 062	13 492 171	2 454 485	447 985	327 774	621 916	741 931
% 2018/2002	90	116	53	413	219	110	110	88	113	165	81	78
1936	38 444 784	8 941 831	3 711 249	50 939	23 228	552 325	17 249 567	1 449 161	184 535	84 280	422 893	1 371 463
% 2018/1936	95	72	164	348	35	992	78	169	243	389	147	54

Rychlý růst zaznamenaly plochy, hektarový výnos i sklizeň řepky. Plochy cukrovky se snížily téměř na polovinu, ale díky zdvojnásobení hektarového výnosu se sklizeň za 25 let zvýšila o 14 %. U brambor se plocha ztenčila o 80 %. I přes 65% nárůst hektarového výnosu se produkce o stejné % propadla.

Řepka a okopaniny – sklizňová plocha, hektarový výnos, sklizeň*

rok	řepka			cukrovka			brambory		
	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)	plocha (tis. ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (tis. t)
1992	136	2,16	293	124	31,20	3874	110	17,82	1969
2017	394	2,91	1146	66	66,56	4399	23	29,42	689
index	290	135	391	53	213	114	21	165	35

* od r. 2002 pouze zemědělský sektor

Zdroj: ČSÚ

Pokles stavu hospodářských zvířat odpovídá i pokles živočišné produkce v naturálních jednotkách. Kromě drůbeže se ani zvýšením užitkovosti, tedy intenzity výroby, nepodařilo za 25 let výpadek v produkci nahradit. Nejvýraznější snížení produkce je u skotu o 59 % a u prasat o 58 %.

Produkce živočišné výroby

rok	mléko (mil. l)	jatečná zvířata			vejce (mil. ks)	med (t)
		skot (tis. t ž. hm.)	prasata (tis. ž. ž. hm.)	drůbež (tis. t.ž.hm)		
1992	3699	403	704	193	3485	5752
2017	2998	166	296	257	2284	9365
% 2017/1992	81	41	42	133	66	163

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce vzrostla užitkovost u dojníc a průměrnou roční dojivostí 8 222 l mléka na krávu a rok patříme k předním zemím světa. Za 25 let se zvýšila dojivost o 117 %, odchov počtu selat na prasnici o 68 % a snůška vajec na slepici za rok o 24 %.

Užitkovost

rok	mléko (l/kráva/rok)	snáška (vejce/ slepice/rok)	odchov selat na prasnici	odchov telat na krávu
1992	3791	250	16,6	90
2017	8222	309	27,9	91
% 2018/1992	217	124	168	101

Zdroj: ČSÚ

Pokles živočišné produkce za posledních 25 let znamenal přechod na nevyváženou hospodářskou soustavu zemědělského odvětví. Byla vyvolána obrovská změna ve struktuře osevních ploch, ústup zejména od víceletých protierozních plodin, daleko větší část rostlinné produkce tak z farem odchází bez zužitkování v živočišné výrobě. Snížená produkce stájových hnojiv pak vede k nedostatku organické hmoty v půdě, utužování půdy, snížení vododržnosti, eroznímu ohrožení, vyšším nákladům na průmyslová hnojiva, agrochemikálie a obdělávání půdy. Za 25 let se nejvíce snížily stavy prasnic o 72 %, prasat o 69 %, skotu o 52 %, ovcí o 63 % a slepic o 54 %.

Stavy hospodářských zvířat (v tis./ks)*

rok	skot	z toho krávy	prasata	z toho prasnice	ovce	kmenová včelstva (tis.)	drůbež	z toho slepice
1992	2 950	1036	4609	326	343	708	30 756	14 894
2017	1421	586	1419	91	217	638	21 494	6836
% 2018/1992	48	57	31	28	63	90	70	46

* od r. 2002 pouze zemědělský sektor

Zdroj: ČSÚ

O více jak 50 % se snížila výměra chmelnic. Přes vysoký nárůst hektarového výnosu se celková sklizeň snížila o 20 %. U vinné révy se o 43 % zvýšila plocha. Při výrazném poklesu hektarového výnosu v r. 2017 zůstal proto objem sklizně na úrovni výchozího roku 1992.

Speciální trvalé kultury*

rok	chmel			vinná réva		
	plocha (ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (t)	plocha (ha)	výnos (t/ha)	sklizeň (t)
1992	10 522	0,81	8 536	11 028	7,12	78 475
2017	4 945	1,37	6 797	15 807	5,05	79 774
% 2017/1992	47	169	80	143	71	102

* od r. 2002 pouze zemědělský sektor

Zdroj: ČSÚ

Text a tabulky zpracoval Ing. Jan Záhorka, poradce prezidenta AK ČR

JAK SE UTVÁŘÍ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY

ČESKÁ REPUBLIKA JE OD KVĚTNA ROKU 2004, TEDY JIŽ PŘES 14 LET, PLNOHODNOTNÝM ČLEMEM EVROPSKÉ UNIE. OD ROKU 1996 PROBÍHALA S RŮZNOU MÍROU INTENZITY PŘEDVSTUPNÍ PŘÍPRAVA, JEJÍŽ SOUČÁSTÍ BYLA HARMONIZACE ČESKÉHO PRÁVNÍHO ŘÁDU S KOMUNITÁRNÍM PRÁVEM VČETNĚ UZPŮSOBNÍ NÁRODNÍCH AKČNÍCH PLÁNŮ DALŠÍHO ROZVOJE JEDNOTLIVÝCH POLITIK VČETNĚ ZEMĚDĚLSTVÍ TAKOVÝM ZPŮSOBEM, KTERÝ BY ZARUČIL BUDOUCÍ KOMPATIBILITU S TZV. SPOLEČNOU ZEMĚDĚLSKOU POLITIKOU EVROPSKÉ UNIE. VSTUPEM DO EU PAK ČESKÁ REPUBLIKA ZTRATILA MOŽNOST SVOU AGRÁRNÍ POLITIKU AUTONOMNĚ URČOVAT.

Společná zemědělská politika a její kořeny

Společná zemědělská politika Evropské unie přitom patří mezi nejstarší projekty evropského integračního procesu. Zakládající šestka západoevropských zemí (Německo, Francie, Itálie, Nizozemí, Belgie, Lucembursko) se po úspěchu, které mělo svěření těžby uhlí a oceli v roce 1952 do správy nadnárodního orgánu, rozhodla podobnou logiku uplatnit také v sektoru zemědělství. Tzv. Římské smlouvy (o EHS- Evropském hospodářském společenství a Euratomu) z roku 1957 připravily půdu pro vytvoření Společné zemědělské politiky a její aktivaci v nejbližším možném termínu, tedy od roku 1958. Padesátá léta znamenala pro západní Evropu doposud nevídaný hospodářský růst, ze zámoří přišly díky tzv. Marshallovu plánu zahraniční investice, které válkou ochromeným ekonomikám na konci let čtyřicátých znatelně chyběly. Spojené státy na Evropském kontinentu zopakovaly úspěch

Rooseveltova „Nového údelu“, který Američany vyvedl z velké hospodářské krize. Podstatou Marshallova plánu byla expanzivní fiskální politika státu a stimulace agregátní poptávky.

S účastí státu se tak dařilo všem formám průmyslu, ve velkém se začaly vyrábět osobní automobily, motocykly, televizory a pračky a další spotřební zboží. Došlo k velkému skoku v životní úrovni obyvatel Západní Evropy, především těch, kteří žili v rozvíjejících se městech. Venkovské obyvatelstvo a venkov obecně na tom již byl o poznání hůře. Zároveň po válce došlo ke skokovému nárůstu porodnosti a populace, pro kterou bylo třeba zajistit dostatek potravin. Společná zemědělská politika založená na podpoře místních producentů prostřednictvím garantované výkupní ceny a ochraně komunitárního trhu na základě společného celního sazebníku tak představovala příležitost jak na jedné straně uživit rostoucí populaci a na straně druhé podpořit rozvoj ven-

kovských oblastí a zlepšit životní úroveň zemědělců.

Od 60. let se mnohé změnilo a Společná zemědělská politika a její nástroje byly v kontextu dalšího rozšiřování Evropského hospodářského společenství a navazující organizace, tedy Evropské unie a liberalizace světového obchodu několikrát reformovány, nicméně základní cíle zůstávají stejné, tzn. zajistit smysluplné využití zemědělské krajiny, dostupnost bezpečných a kvalitních potravin za přijatelné ceny, stabilizovat trhy se zemědělskými produkty a zajistit zemědělcům odpovídající příjmy.

Potravinová bezpečnost je základním zájmem státu

Jedním z argumentů pro zrušení či výrazné omezení zemědělských dotací je možnost v dnešní globalizované době veškeré potraviny nakoupit v zemích, kde můžou být vyprodukovány za nejnižší náklady. Tento argument však má několik zásadních trhlin, v první řadě vyžaduje až téměř utopickou neměnnost celé řady aspektů, jako je cena fosilních paliv, měnová hladina, hospodářská výkonnost a mezinárodní politická a bezpečnostní situace. S rostoucím počtem obyvatel a emancipací rozvojových ekonomik není možné takřka nic z toho zajistit. V případě neúrody či politické nestability na druhé straně zeměkoule by tak obyvatelé České republiky čelili skokovému zvýšení cen potravin. Snaha tomuto zabránit, a tedy snaha o udržení alespoň základní soběstačnosti v hlavních rostlinných a živočišných komoditách a z toho vyplývající pokračující nabídka potravin za stabilní ceny se označuje pojmem potravinová bezpečnost.

EU není výjimkou

Pro většinu států pak má potravinová bezpečnost přinejmenším podobný význam jako bezpečnost energetická. Z tohoto důvodu můžeme i navzdory pokračující liberalizaci světového obchodu najít nějakou formu dotační podpory producentům rostlinných a živočišných komodit ve všech nejvýznamnějších světových ekonomikách. Například Spo-

jené státy americké mimo jiné vyplácejí speciální podporu pěstitelům pšenice, kukuřice, sóji a bavlny v objemech srovnatelných a mnohdy i vyšších než je tomu v Evropské unii. Navíc producenti mimo Evropskou unii často nedodržují při výrobě takové standardy, což tamní výrobu zvýhodňuje. V dalších státech (například Austrálie) je potom uplatňováno dovozní clo na vybrané produkty, které chrání místní producenty před zahraniční konkurencí.

Reforma SZP a vstup ČR do EU

Podobnou logiku pak uplatňuje také Evropská unie, kde je v rámci některých komodit trh organizován (cukr, víno, do nedávna mléko) a existují tzv. přímé platby pro hospodářící zemědělce, které jsou vypláceny buď přímo „na plochu“, tedy stanovenou sazbou na hektar, nebo „na farmu“ na základě historické produkce, zaměření podniku atd. Jak bylo uvedeno výše, Společná zemědělská politika byla v průběhu vývoje integračního procesu několikrát reformována. Podpora produkce a ochrana domácích producentů totiž vedla nejen ke zvýšení produkce potravin, ale také k nadprodukcí a vzhledem ke garantované ceně také k neúměrnému zatížení společného komunitárního rozpočtu. Od přelomu 80. a 90. let se tak Společná zemědělská politika a větší část rozpočtu pro ni určená začala orientovat na rozvoj a zvýšení konkurenceschopnosti venkova při současné extenzifikaci zemědělství. Výsledkem mělo být evropské zemědělství, které produkuje potraviny nadstandardní kvality a zároveň je ohleduplné k životnímu prostředí. Daňový poplatník tak prostřednictvím dotací do zemědělství podporuje lepší kontrolu potravinového řetězce včetně dodržování přísných hygienických podmínek, lepší životní podmínky chovaných zvířat a environmentální standardy při obhospodařování půdy.

Přesto již bylo zemědělství v zemích Evropské unie velmi produktivní a postupná změna orientace vyplácených dotací na něj neměla velký vliv. Oproti tomu sektor zemědělství v České republice

Martin Fantaš, dlouholetý tajemník AK ČR, měl k národní i unijní agrární politice vždy rádu podnětů. Zde na poradě ředitelů v roce 2015.

od roku 1989 svou produkci značně utlumil. Na začátku devadesátých let a v rámci předvstupních vyjednávaní totiž ČR otevřela svůj trh za pro západní země zvýhodněných podmínek a navíc pro potraviny ze zemí, které byly historicky nastaveny na vysokou úroveň produkce. Důsledkem byla nízká míra konkurenceschopnosti místních producentů, kteří navíc procházeli procesem ekonomické transformace a privatizace. Velké množství subjektů zcela zaniklo nebo omezilo svou výrobu. Řada drobných vlastníků zemědělských pozemků nebyla po více než půl století schopná navázat na rodinnou tradici a svoje pozemky nabídli k pronájmu. Počet drobných soukromých zemědělských hospodářství (podle nového názvosloví rodinných farem) sice začal postupně růst, ale stále je co do podílu na celkové obhospodařované zemědělské půdě menšinový. Navíc Česká republika nemá tradici tzv. kooperativů, tedy obchodních a odbytových družstev menších farmářů s velkým ekonomickým významem a vyjednávacím potenciálem, která je v západních státech s vysokou úrovní produkce běžná a kterým jsou často poskytovány ze strany státu různé úlevy. Na tuzemském trhu tak zůstaly především větší subjekty, které mohly diverzifikovat svoji výrobu a těžit z úspor z rozsahu.

ČR mezi státy druhé kategorie

Ačkoli se vstupem do Evropské unie a plně implementací Společné zemědělské politiky v kontextu České republiky vznikl místním zemědělcům nárok na výplatu tzv. přímých plateb, bylo třeba v prvních deseti letech po vstupu počítat s jejich výrazným omezením. Silná agrární lobby EU 15 (tedy členských států EU před tzv. východním rozšířením v roce 2004) si prosadila výrazně snížený objem obálky určené pro přímé platby v nově přistoupivších členských státech. Státům střední a východní Evropy tak byla přidělena roční částka na přímé platby pouze v objemu 25 % výše, která by jim za normálních okolností náležela. Tato obálka se postupně navyšovala v řádech procent až do roku 2013. Členské státy mohly sice z národního rozpočtu tuto obálku dorovnat a podpořit tak cíleně vybrané komodity v rámci tzv. top-up, ale tento objem byl v porovnání s dotacemi v západních státech Unie téměř zanedbatelný.

Dalším produktem „protekcionismu“ západních zemí vůči zemím střední a východní Evropy byly další reformy Společné zemědělské politiky, které přinesly (v oficiální rétorice v zájmu udržitelnosti financování rozpočtové kapitoly zemědělství) nástroj, jako je tzv. zastropování plateb, finanční disciplína nebo degresivita LFA plateb. Důsledkem těchto nástrojů je tak snížení plateb pro zemědělce, kteří obhospodařují nadprůměrné množství hektarů.

V červnu 2009 jsme v reakci na neutěšený stav v sektoru dojeného skotu uspořádali mezinárodní konferenci právě k této problematice.

V prostředí jednotného unijního trhu pro místní zemědělce bylo a je složitější udržet vůči sousedním zemím konkurenceschopnost.

Zemědělci se tak přizpůsobují trhu a jeho mechanismům, tzn. je u nich patrná snaha s minimem investovaných prostředků získat co možná největší a nejrychlejší návratnost investovaných prostředků. To nabízí základní rostlinná výroba s moderní zemědělskou technikou a nízkými nároky na pracovní sílu. Do zahraničí jsou tak často vyváženy základní zemědělské komodity a ty jsou potom do ČR dovezeny jako zpracované výrobky. Ztrácí se tak přidaná hodnota a agrární zahraniční obchod zaznamenává pasivní saldo. Zároveň je tato forma zemědělské výroby méně náročná na mezispotřebu a zaměstnanost, čímž dochází k dalším ztrátám národního rozpočtu.

Snaha státu ovlivnit v rámci možností agrární politiku

Tento stav samozřejmě z hlediska priorit státní politiky (zajištění zaměstnanosti, rozvoje venkova a potravinové bezpečnosti) není žádoucí a vláda se tak z pravidla uchyluje k využití veřejných prostředků k jeho nápravě. V případě agrárního sektoru to jsou prostředky rezortního rozpočtu, jehož prostřednictvím je možné podpořit tematicky ty formy výroby, které jsou náročnější na investice a zaměstnanost. Jde především o tzv. citlivé komodity, tedy rostlinné a živočišné komodity s vysokou pracností, u kterých zároveň došlo k výraznému propadu. Jejich produkce přitom má pozitivní dopady na úrodnost půdy – střídání plodin v osevním sledu, zajištění dostatku statkových hnojiv či zaměstnanost na venkově a navazující výrobu (potravinářství, maloobchod). V minulém roce tak z prostředků rezortního rozpoč-

tu byly podpořeny například chovatelé dojených krav, prasat a drůbeže. Z prostředků unijních, o kterých může rozhodovat členský stát a navázat je na produkci, to bylo dále například ovoce, zelenina, chmel nebo ovce a kozy. Další možností jak podpořit náročnější formy výroby a zaměstnanost na venkově je využití prostředků z Programu rozvoje venkova a programů na investice do zemědělských podniků nebo zpracování a technologií. Obálka pro investice z Programu rozvoje venkova byla v loňském roce zvýšena formou navýšení národního kofinancování na 35 %. Tyto prostředky pak slouží především k zachování konkurenceschopnosti místních producentů a jsou vypláceny objektivně s cílem podpořit určitou formu výroby, nikoli na základě velikosti podniku.

Dotace, které jsou vypláceny přímo z Bruselu a národní vláda o nich nemůže rozhodovat, přitom ročně dosahují cca 35 miliard korun. Část této částky tvoří přímé platby, tzv. první pilíř SZP (Evropský zemědělský záruční fond), na které má nárok každý aktivní zemědělec, který si podá tzv. jednotnou žádost. Další část pak tvoří prostředky tzv. druhého pilíře SZP (Evropský zemědělský fond rozvoje venkova), tedy finance určené pro méně příznivé oblasti, tzv. agro-environmentálně-klimatická opatření, ekologické zemědělství a samozřejmě investiční prostředky. Vzhledem k tomu, že se Společná zemědělská politika v posledních desetiletích soustředila především na rozvoj venkova, umožňují její pravidla tzv. kofinancování II. pilíře z národního rozpočtu. Česká republika tak, jak už bylo zmíněno, nedávno zvýšila národní kofinancování II. pilíře postupně z 15 a 25 na nyníjších 35 %.

Pravidla Společné zemědělské politiky také umožňují případný přesun finanč-

ních prostředků mezi pilíři. V prvním pilíři tak může být více prostředků na přímé platby, tedy dotaci na plochu nebo dotaci pro citlivé komodity. V novém programovacím období byla dotace na plochu snížena a byly zavedeny nové mechanismy podpor včetně tzv. ozelenění, tedy platby, pro které musí zemědělci splňovat určitá pravidla týkající se diverzifikace plodin a osevního postupu. Novinkou je také nová vrstva plateb pro mladé zemědělce a malé zemědělce. Ozelenění a platba pro mladé zemědělce jsou vrstvou povinnou, platba pro malé zemědělce je dobrovolná.

Dotace jsou v zájmu spotřebitele

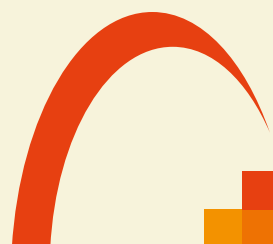
Cílem národních dotací i dotací z unijních prostředků, o jejichž zacílení může Česká republika rozhodovat, tak je udržení stávající úrovně produkce, zvýšení konkurenceschopnosti tuzemského agrárního sektoru a zajištění potravinové bezpečnosti a soběstačnosti v základních komoditách, které jsou schopni místní zemědělci vypěstovat a místní zpracovatelský průmysl využít. Tím, kdo nejvíce profituje, je přitom především spotřebitel. K dispozici jsou mu kvalitní, prověřené potraviny a čerstvé potraviny, které by při plné závislosti na dovozu nebylo na pultech obchodů možné najít. Z dovozu se k nám totiž dostává často zboží na hranici trvanlivosti, které bylo v zemi původu označeno jako přebytkové a vyvezeno za sníženou cenu. Podpora místních producentů a především živočišné výroby a dalších citlivých komodit navíc znamená udržení kulturní krajiny a jejího ohleduplného využití včetně zachování půdní úrodnosti a její schopnosti zadržovat vodu, která nejspíš bude v dalších letech s nižší intenzitou a nepravidelným rozložením srážek v čase klíčová.

Ing. Jan Doležal, tajemník AK ČR

Partneři

ROZHODČÍ SOUDpři Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky**ČESKÁ
POJIŠŤOVNA****RENOMIA
AGRO****UniCredit Bank****KB****VÝSTAVIŠTĚ
ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BVV

**Veletřhy
Brno**